

Sieć

Splot

Sieć

Sieć – D. *sie-ci*. 1 Sieć to 1.1 rzecz zrobiona z nici lub sznurka, połączonych tak, by powstały między nimi otwory. Sieć służy do łapania ryb, rzadziej ptaków lub innych zwierząt. *Rybak wyciągnął sieci pełne drobnych rybek... Wyłynął na jezioro i zarzucił sieć... Foka zaplątała się w sieci.* (...) 1.2 cieniutkie nitki, które pająki snują i w które łapią owady. *Wielka mucha miotała się w pajęczej sieci.*

2 Mówimy, że ktoś zastawił na kogoś **sieci**, jeśli przygotował na niego pułapkę lub zasadzkę. *Dziewczyna zastawiała na niego sieci... Sam zaplątał się w sieci intryg, które snuł przeciw swoim wrogom.*

3 **Sieć** elektryczna, kolejowa, rzeczna itp. to system rozgałęziających się przewodów elektrycznych, torów kolejowych, rzek itd., pokrywających jakąś przestrzeń. *Mamy najdłuższą sieć drogową w Europie... ...awaria sieci cieplnej... ...sieć komputerowa... ...sieć telefoniczna... sieć cienkich naczyń krwionośnych.*

4 **Sieć** jakichś instytucji lub osób to pewna liczna instytucji lub osób współdziałających na jakimś terenie. *Stworzono sieć nowoczesnych sklepów... System bankowy ma słabo rozwiniętą sieć... ...sieć konspiracyjna...*

5 Jeśli czyjaś skóra pokryta jest **siecią** zmarszczek, żyłek itp., to pokryta jest dużą ich ilością. Jej twarz pokryta jest delikatną siecią zmarszczek.

[źródło: Inny Słownik Języka Polskiego, pod red. Mirosława Bańki, PWN, 2000]

Splot

Splot D·tu, Ms splo·cie, Im M·ty. **1 Splot** nici, drutów, włosów itp. to pewna liczba tych rzeczy splecionych ze sobą. *Włosy spływały jej na plecy w luźnych splotach.... Słońce prześwietlało przez splot cienkich gałązek...Nie rozluźniając splotu rąk, odsunęła go delikatnie od siebie... Sploty liny wrzynały się boleśnie w dłońe.*

2 Splot to także sposób łączenia nitki w materiale, dzianinie, robótce na szydełku itp. *Na haft należy wybrać tkaninę o wyraźnym splocie, najlepiej kanwę... Miała suknię z krepy jedwabnej o splocie żakardowym.*

3 Splot wydarzeń, okoliczności itp. to ich łączne i niespodziewane pojawienie się. *Napięcie, jakie powstało między załogą fabryki a dyrekcją, było wynikiem splotu nieporozumień.*

4 Splot to połączenie kilku lub kilkunastu nerwów. Termin anatomiczny. · **Splot słoneczny** to szczególnie wrażliwe miejsce w ciele człowieka, znajdujące się poniżej mostka, nad żołądkiem. W splocie słonecznym zbiegają się liczne włókna nerwowe. *Potężny cios w splot słoneczny dosłownie zgiął go wpół.*

[źródło: Inny Słownik Języka Polskiego, pod red. Mirosława Bańki, PWN, 2000]

**76 stron
o Splocie
ludzi,
pomysłów,
działań***

*10 lat Sieci Splot

9

Ośrodki

37

Rozmowy

z Andrzejem Jurosem
i Jerzym Boczoniem

49

4x3

o organizacjach:

Dadel, Gliński, Jordan, Wygnański

61

kalendarium

+ wiesz, że: 8,36,47,48,59,60,72

od 2003 roku Sieć Splot zrealizowała 15 programów i projektów. W tym m.in. Partnerstwo dla III sektora, EURO-NGO – program Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Masz Głos, Masz wybór, Stabilizacja finansowa Sieci Splot, projekty finansowane przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, EQUAL – W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej

ośrodki

SIEĆ WSPIERANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Splot

ul. Szpitalna str. 5/5. IIIp; 00-031 Warszawa

tel.: (022) 828 91 28, fax: 828 91 29

e-mail: splot@splot.ngo.pl

www.splot.ngo.pl

Naszą misją jest rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego, którego integralnym elementem są organizacje pozarządowe i inne inicjatywy obywatelskie.

10

Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot została założona przez 6 organizacji w 1994r. na podstawie umowy o współdziałaniu. Od stycznia 2003 Sieć jest sądownie zarejestrowanym związkiem stowarzyszeń.

Naszym celem jest zwiększanie umiejętności zarządzania i długofalowego działania organizacji pozarządowych, rozwój współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządowymi i pozarządowymi, propagowanie wiedzy o organizacjach pozarządowych.

Nasze działania polegają na udzielaniu wsparcia poprzez edukację, tworzenie systemowych rozwiązań i inicjowanie zmian społecznych. Działamy, opierając się na wspólnie wypracowanych standardach świadczonych usług, dbając o ich wysoką jakość. Jesteśmy otwarci na współpracę z różnymi partnerami, którzy działają na rzecz aktywnego i samoorganizującego się społeczeństwa.

OŚRODKI SIECI Splot

Ośrodki prowadzą działania przede wszystkim w swoich regionach. To właśnie lokalne społeczności są miejscem, gdzie Sieć Splot poprzez organizacje w niej zrzeszone, aktywnie wspiera inicjatywy obywatelskie.

Nasze biura są w Białymstoku, Elblągu, Gdańsku, Jeleniej Górze, Koszalinie, Lesznie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rybniku, Słupsku, Wałbrzychu, Warszawie, Wrocławiu, Zielonej Górze.

W pozostałych regionach współpracujemy z: Instytutem Studiów Strategicznych (Kraków),

Podkarpackim Ośrodkiem Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Rzeszów), „Tłok“ Kujawsko-Pomorskim

Ośrodkiem Inicjatyw Pozarządowych (Toruń), Stowarzyszeniem Rozwoju Lokalnego i Filantropii (Kielce).

Od początku powstania ośrodki Sieci Splot inicjowały i wspierały rozwój ważnych dla sektora pozarządowego

organizacji i sieci organizacji jak. np. Centra Wolontariatu, Fundusze Lokalne (wspólnie z Akademią Rozwoju Filantropii), Biura Porad Obywatelskich (wspólnie ze Związkiem Biur Porad Obywatelskich) oraz Centra Aktywności Lokalnej.

MISJA

Wspieranie budowy społeczeństwa obywatelskiego, którego integralnym elementem są organizacje i inne inicjatywy obywatelskie.

CEL

Zwiększanie umiejętności zarządzania i długofalowego działania organizacji pozarządowych, rozwój współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządowymi i pozarządowymi, propagowanie wiedzy o organizacji pozarządowych.

SIEĆ WSPIERANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Splot

KRS 0000147015

NIP 525-22-58-781

REGON 01532876600010

Konoto bankowe: Bank Millenium 40116022020000000035177716

---

lokalny punkt informacji •
małe miasta •
wsie •
koalicje lokalne •

STOWARZYSZENIE BIURO OBSŁUGI RUCHU INICJATYW SPOŁECZNYCH BORIS

ul. Ogrodowa 50/1, 00-876 Warszawa

tel. (022) 620 31 92, 890 94 49

e-mail: boris@boris.org.pl

www.boris.org.pl

Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS jest niezależną organizacją pozarządową, która powstała w 1992 roku, aby wspomagać proces powstawania i rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce.

12

GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA:

- utworzyliśmy pierwsze w Polsce Centrum Wolontariatu (1994 r.), od 1996 jest samodzielnym stowarzyszeniem,
- otrzymaliśmy nagrodę Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (1997r.),
- inicjowaliśmy i współtworzyliśmy Centrum Aktywności Lokalnej, które od 2000 roku działa jako samodzielne stowarzyszenie,
- zainicjowaliśmy powstanie Federacji Organizacji Służebnych MAZOWIA, utworzonej w 2001 r.,
- zainicjowaliśmy w 1996 r. koalicję wokół rozwoju Funduszy Lokalnych w Polsce,
- aktywnie współtworzyliśmy Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP,
- byliśmy współzałożycielami Biura Porad Obywatelskich w Warszawie i Związku Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich w Polsce,
- jesteśmy jednym ze współzałożycieli Sieci Splot.

BORIS jest jedną z najbardziej aktywnych i kreatywnych organizacji pozarządowych. Nie ograniczają się w swoich działaniach do jednego sektora, czy też problemu. Profesjonalna kadra jest wyposażona w rzadko spotykane umiejętności inspirowania do pracy na rzecz wspólnego dobra różnych podmiotów życia społecznego. Tworząc Centra Aktywności Lokalnej, BORIS rozpoczął wielki proces włączania przedstawicieli różnych sektorów w działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych. Przełamał stereotyp, że organizacjom pozarządowym nie po drodze z innymi instytucjami. BORIS nie tylko potrafi wspólnie z innymi

realizować nowatorskie projekty, służyć radą, ale przede wszystkim jest dowodem na to, że sektor pozarządowy może być nauczycielem i wzorem do naśladowania dla instytucji samorządowych i nie tylko.

Basia Bąbska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Jednym z powodów, dla których podziwiam BORIS jest sposób, w jaki łączy on świadczenie podstawowych usług dla organizacji pozarządowych w Polsce z innowacyjnością. Dzięki codziennej pracy z wieloma różnorodnymi organizacjami, BORIS ma dobre rozpoznanie problemów i potrzeb, którymi należy się zająć, aby usprawnić pracę organizacji. Wspólnie z partnerami przygotowuje i realizuje potrzebne projekty, a następnie usamodzielnia je, przekazując partnerom podstawowe kompetencje do dalszego ich rozwoju.
Tamás Scsaurszki, Ch.S. MOTT Foundation, program officer

BORIS nie tylko ma ciągle nowe pomysły, ale – w odróżnieniu od wielu organizacji – dba o to, by te pomysły przekształcać w konkretne, długofalowe działania. Z tych działań zrodziły się nowe organizacje, bez których dzisiaj trudno byłoby sobie wyobrazić mapę „pozarządówki”.

Anna Rozicka, dyrektor Fundacji im. S. Batorego

Kontakt z BORIS-em, jak się okazało po kilku latach współpracy, stał się dla mnie i mojej organizacji jednym ze strategicznych wydarzeń, które zdecydowały o rozwoju kwidzińskiego ośrodka ekologiczno-społecznego. Dzięki specjalistom z BORIS-a poznaliśmy nowoczesne metody pracy, stawiające w centrum uwagi współpracę z mieszkańcami.

Ewa Romanow, Centrum Edukacji Ekologicznej i Stowarzyszenie „Eko-Inicjatywa”

OŚRODEK WSPIERANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W BIAŁYMSTOKU OWOP

ul. Dojlidy Fabryczne 26, 15-555 Białystok

tel. (085) 732 28 46, fax. (085) 732 94 84

e-mail: owop@pro.onet.pl

www.podlaskie.ngo.pl

Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku jest jedyną w województwie podlaskim wyspecjalizowaną organizacją wspierającą dla organizacji pozarządowych i inicjatyw lokalnych. Głównymi działaniami OWOP jest poradnictwo dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z zakresu: zakładania i rejestracji stowarzyszeń i fundacji, uzyskiwania statusu organizacji pożytku publicznego, pozyskiwania środków na działalność (wskazywanie źródeł finansowania), zarządzania organizacją, przygotowywania wniosków o dofinansowanie działań (projektów), ekonomii i przedsiębiorczości społecznej.

14

Członkiem Sieci Splot jest od 2000 roku.

Przedstawiciele ośrodka biorą udział w pracach zespołów konsultacyjnych ds. organizacji pozarządowych przy Prezydencie Miasta Białegostoku oraz przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. W pracach obu zespołów bierze udział prezes OWOP – Kasia Łotowska.

Przedstawiciele OWOP zapraszani są także do udziału w posiedzeniach Komisji oceny wniosków w konkursach ogłaszanych przez Urząd Miejski w Białymstoku (Kasia Łotowska) i w Euroregionie Puszcza Białowieska (Kasia Łotowska, a od 2 lat – Krzysiek Leończuk).

Basia Szczerbińska jest stałym członkiem Regionalnego Komitetu Sterującego do Spraw Rozwoju Regionalnego w województwie podlaskim.

Działalność szkoleniowa OWOP jest skierowana do 2 grup odbiorców. Pierwszą i główną grupą są organizacje pozarządowe i ich pracownicy. Dla nich specjalnie przygotowywane są projekty szkoleniowe oraz pojedyncze szkolenia z zakresu prowadzenia i zarządzania organizacjami pozarządowymi (m.in. finansowane z EFS, FIO, PAFW). Drugą grupą odbiorców są społeczności lokalne, na aktywizację których OWOP jest szczególnie nastawiony. Tego typu działania wyróżniają OWOP spośród innych ośrodków Sieci Splot, gdyż w dużej mierze skierowane są do środowisk wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet – liderek. OWOP od wielu lat działa na rzecz rozwoju środowisk wiejskich, pracując z sołtyskami i liderkami lokalnymi w projektach pod wspólną nazwą „Pejzaż wiejski kobietą malowany – aktywna kobieta na wsi”. W ramach tych projektów OWOP szkoli grupy kobiet z różnych powiatów województwa podlaskiego z efektywnego zarządzania i animowania środowisk wiejskich i rozwiązywania problemów lokalnych. Jest partnerem Fundacji Partners przy realizacji Akcji Akacja oraz UNDP przy Kampanii informacyjnej na rzecz raka szyjki macicy.

W ostatnich latach OWOP skupia się na szerokim promowaniu funduszy europejskich. W związku z tym organizujemy spotkania informacyjne, a także konkretne szkolenia i konsultacje z zakresu planowania, przygotowywania i realizowania projektów finansowanych z EFS. Wspólnie z podlaskim Centrum FRDL prowadzimy Regionalny Ośrodek Szkoleniowy EFS.

OWOP jest podlaskim partnerem stowarzyszenia Centrum Aktywności Lokalnej.

W ośrodku pracuje etatowo 8 osób, z czego 5 to trenerzy STOP (w tym 2 superwizorki – Ewa Jasińska i Basia Szczerbińska).

15

Działalność OWOP przyczyniła się w znaczny sposób do uregulowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym oraz pozarządowym.

Starostwo Powiatowe w Hajnówce

Dzięki OWOP mieliśmy okazję podnieść poziom wiedzy, zyskać doświadczenie z zakresu szeroko pojętej tematyki sektora pozarządowego.

Stowarzyszenie „Towarzystwo Amicus”

Zawsze możemy liczyć na pomoc, na bezcenne wskazówki, na praktyczne porady oraz polegać na doświadczeniu pracowników ośrodka.

Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Społecznej w Augustowie

świeżość •
młodość •
zapał •

CENTRUM INICJATYW OBYWATELSKICH W SŁUPSKU CIO

Ul. Filmowa 2, IV piętro, 76-200 Słupsk

tel./fax: (059) 840 29 20

e-mail: cio@cio.slupsk.pl

www.cio.slupsk.pl

Słupski ośrodek Splotu jest jednym z pierwszych, które przystąpiły do sieci. W 1996 roku, ówczesne Słupskie Centrum Wspomagania Organizacji Pozarządowych – młoda, bo zaledwie 2-letnia organizacja – otrzymało status członka Sieci Splot.

16

Słupskie Centrum Wspomagania Organizacji Pozarządowych (SCWOP) powstało 1994 roku. W tym czasie był to pierwszy w Polsce wojewódzki ośrodek wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Przez wiele lat ośrodek był zarządzany przez założycielkę organizacji, Urszulę Papoń. W 2005 roku zmieniły się władze stowarzyszenia. W czerwcu 2005 roku jej prezesem został Marcin Dadel, który do tej pory pracował w Stowarzyszeniu Klon/Jawor w Warszawie.

10-letnie doświadczenia organizacji w połączeniu z umiejętnościami osób, które doszły do zespołu w 2005 roku, zaowocowało nowymi pomysłami na działalność i rozwój organizacji.

Od początku istnienia stowarzyszenia naszym głównym celem było wspieranie organizacji pozarządowych, pracujących na rzecz określonych grup, aby jeszcze skuteczniej mogły prowadzić swoje działania. Główne formy wsparcia to szkolenia, poradnictwo, informacja, integracja trzeciego sektora, nawiązywanie relacji z administracją publiczną oraz biznesem.

Od marca 2006 roku organizacja nosi nazwę Centrum Inicjatyw Obywatelskich. Stara nazwa niedokładnie odzwierciedlała idee organizacji, w pewien sposób ograniczała grupę odbiorców naszych działań jedynie do sformalizowanych organizacji. Oferta CIO jest w ogromnej części skierowana do grup nieformalnych i pojedynczych osób, które chcą aktywnie działać w swoim środowisku.

W Centrum Inicjatyw Obywatelskich stawiamy na świeżość, młodość, zapał i niesztampowość.

Poza typowymi formami wsparcia – takimi, jak szkolenia, poradnictwo, udzielanie informacji dla przedstawicieli organizacji pozarządowych – prowadzimy Inkubator Inicjatyw Obywatelskich. Inkubator jest miejscem przyjaznym „młodym” stowarzyszeniom i grupom nieformalnym. To tutaj osoby i niedoświadczone organizacje mogą w praktyce uczyć się, w jaki sposób skutecznie realizować swoje pomysły.

Pomagamy grupom nieformalnym w założeniu organizacji, a istniejącym już stowarzyszeniom – w stawianiu pierwszych kroków, w pozyskiwaniu funduszy, poruszaniu się w przepisach i skomplikowanych kwestiach księgowo-finansowych, związanych z rozliczeniem projektu.

Zupełnie nową formą naszej działalności są nieformalne spotkania w „Kawiarence Obywatelskiej” dla osób aktywnych społecznie. Przy kawie i ciastkach dyskutujemy o sprawach ważnych dla lokalnej społeczności, o jej problemach i pomysłach na poprawienie sytuacji w naszym środowisku.

Nasze działania nie ograniczają się to sprawdzonych metod, staramy się, aby wszystko co robimy było skuteczne, ale również interesujące, angażujące i porywające do działania.

Ostatnio zorganizowaliśmy akcję frekwencyjną „Tylko ryby głosu nie mają”. Przez tydzień, poprzedzający wybory samorządowe, na najbardziej zatłoczonych przystankach w mieście, o godzinie 7.00 rano, ustawialiśmy basenik dla dzieci, przy którym jedno z nas siedziało przebrane za wędkarza i udawało, że łowi ryby. Ktoś inny wykrzykiwał hasła o „rybiej” tematyce np. „Nie bądź leszczem, idź zagłosuj!”, „Śledzie do namiotów, a ludzie do głosowania!”, „Nie rób karpia!”. Pozostałe osoby rozdawały ulotki, zachęcające do udziału w wyborach. Frekwencja w powiecie słupeckim wzrosła o ponad 6% w stosunku do poprzednich wyborów samorządowych. Wierzymy, że nasza akcja w znacznym stopniu przyczyniła się do tego wyniku.

Na co dzień nie łowimy ryb w środku miasta, ani nie każemy uciekać sardynkom do puszek. Jednak niezwykłość, energia oraz skuteczność w działaniu to określenia, które dobrze charakteryzują Centrum Inicjatyw Obywatelskich w Słupsku.

CENTRUM ROZWOJU INICJATYW SPOŁECZNYCH

ul. J.F. Białych 7, 44-200 Rybnik

tel. (032) 739 55 12

e-mail: cris@cris.org.pl

www.cris.org.pl

Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych jest niewątpliwie jednym z osiągnięć cywilizacyjnych XXI wieku. Powstało w 2002 roku, jako odpowiedź na potrzeby lokalnych organizacji pozarządowych i wszelkich inicjatyw społecznych. Centrum zostało utworzone przez doświadczonych lokalnych działaczy, dla których priorytetową sprawą stało się wzmocnienie i profesjonalizacja trzeciego sektora na terenie subregionu zachodniego województwa śląskiego. Ze względów sentymentalnych jest to główny teren naszych działań, choć nie wyłączny.

18

Zakasaliśmy rękawy i wzięliśmy się do pracy, nie ustając w wysiłkach na rzecz budowania demokracji, rozwoju społeczności lokalnych, animowania działań obywatelskich. Służymy swoją pomocą i radą każdemu zainteresowanemu tematyką pozarządową i społeczną.

Z biegiem czasu skład ekipy CRIS-u uległ pewnym modyfikacjom, ale duch aktywności i działania nadal się tu panoszy i rozprzestrzenia na coraz nowe dziedziny i obszary, dzięki pracy członków naszego stowarzyszenia, osób wspierających i wolontariuszy, którzy oferują nam swoją pomoc.

Na co dzień możemy liczyć na doborowe towarzystwo – jesteśmy członkiem ogólnopolskiej Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot.

O organizacjach pozarządowych wiemy wszystko albo prawie wszystko. Dlatego, jeżeli chcesz uzyskać na ich temat informacje – dobrze trafiłeś, bo stowarzyszenie CRIS – zgodnie ze standardami Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot – realizuje swoją misję przez pięć podstawowych działań:

1. gromadzenie i dystrybucja informacji dla organizacji pozarządowych;
2. konsultacje i poradnictwo dla organizacji;
3. organizowanie szkoleń;
4. integracja sektora pozarządowego;
5. inspirowanie sektora pozarządowego do współpracy z samorządem lokalnym.

Naszą misją jest inspirowanie i wspieranie aktywności społecznej. Swój cel realizujemy poprzez: działania edukacyjne, poradnictwo, informowanie, promocję, rzecznictwo, wspieranie finansowe i techniczne oraz animowanie aktywności społecznej.

Odbiorcami naszych działań są głównie: organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne, liderzy, samorzady terytorialne oraz ich instytucje, podmioty ekonomii społecznej oraz przedsiębiorcy. Dążymy do stanu, w którym aktywne społeczności samodzielnie rozwiązują swoje problemy. W swoich działaniach kierujemy się wiarą w możliwość zmiany, służebnością, przejrzystością, profesjonalizmem.

ELBLĄSKIE STOWARZYSZENIE WSPIERANIA INICJATYW POZARZĄDOWYCH (ESWIP)

Biuro w Elblągu
ul. Związku Jaszczurczego 17, 82-300 Elbląg
tel./fax (055) 236 27 16, 235 33 88
e-mail: eswip@eswip.elblag.pl
www.eswip.elblag.pl

Biuro w Olsztynie
ul. Kopernika 13, 10-510 Olsztyn
tel./fax (089) 523 73 45
e-mail: rowop@eswip.elblag.pl

Biuro w Ełku
ul. Sikorskiego 5A, 19-300 Ełk
tel./fax (087) 610 49 95, w.118
e-mail: rowop.elk@eswip.elblag.pl

Naszą misją jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspomaganie, integrację i promocję organizacji pozarządowych, działających na terenie Elbląga, regionu elbląskiego, województwa warmińsko-mazurskiego.

20

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- zorganizowanie i prowadzenie biura,
- udzielanie wsparcia, porad osobom tworzącym lub prowadzącym działalność w organizacjach pozarządowych,
- ogólną orientację w problematyce dotyczącej obszaru działania każdej organizacji,
- organizowanie spotkań liderów i członków organizacji pozarządowych na terenie województwa w celu poszerzenia i pogłębienia współpracy pomiędzy organizacjami,
- diagnozowanie i prowadzenie stałego rozpoznawania potrzeb środowiska lokalnego pod kątem szkoleń,
- organizowanie forum, umożliwiającego zapoznanie się z najnowszymi tendencjami i rozwiązaniami światowymi w pracy organizacji pozarządowych,
- kolportaż i rozprowadzanie pism, czasopism, ulotek, druków dotyczących organizacji pozarządowych,
- współpracę z instytucjami samorządowymi, państwowymi i organizacjami społecznymi działającymi w zakresie objętym celami stowarzyszenia,

- współpracę z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zainteresowanymi celami stowarzyszenia,
- prowadzenie działalności edukacyjno-oświatowej,
- tworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi w Polsce i Unii Europejskiej poprzez organizowanie spotkań, konferencji, szkoleń.

NASZE DOTYCHCZASOWE DOKONANIA:

- zorganizowaliśmy 7 spotkań Forum Inicjatyw Pozarządowych oraz kilkadziesiąt spotkań organizacji z Elbląga i województwa,
- przeszkoliliśmy ponad 1500 członków organizacji pozarządowych i przedstawicieli samorządów lokalnych,
- przeprowadziliśmy projekt dotyczący wypracowania zasad współpracy pomiędzy samorządem Elbląga a organizacjami pozarządowymi,
- przeprowadziliśmy projekt społecznego rozwoju Olsztyńska,
- wydaliśmy Informator CIS o organizacjach i instytucjach woj. elbląskiego, działających na polu pomocy społecznej,
- wydaliśmy informator „Elbląg Obywatelski”,
- od 7 lat wydajemy pismo „Pozarządowiec”,
- jesteśmy współzałożycielem Funduszu Lokalnego Regionu Elbląskiego „Fundacji Elbląg”,
- doprowadziliśmy do powstania kilkunastu reprezentacji powiatowych,
- utworzyliśmy Centrum Wolontariatu w Elblągu,
- opracowaliśmy raport o współpracy samorządu wojewódzkiego z sektorem pozarządowym,
- wydaliśmy Wojewódzki Informator Pozarządowy,
- utworzyliśmy Centrum Organizacji Pozarządowych w Elblągu,
- pomogliśmy utworzyć Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

JESTEŚMY CZŁONKIEM:

- Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot,
- Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego HEROLD,
- Federacji Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa

UHONOROWANO NAS:

- tytułem Najlepszego z Najlepszych 2003 – nagrodą przyznaną przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego – za szczególne zasługi w promowaniu Warmii i Mazur w kraju i zagranicą
- Nagrodą PRO PUBLICO BONO 2003.

REGIONALNE CENTRUM WSPIERANIA INICJATYW POZARZĄDOWYCH RCWIP

Zarząd i biuro w Wałbrzychu
58-300 Wałbrzych, ul. Beethovena 10
tel./faks (074) 666 22 22
e-mail: rcwip@rcwip.pl
www.rcwip.pl

Biuro Regionalne we Wrocławiu:
50-179 Wrocław, ul. Rуска 43 – 44, III piętro
tel./faks (071) 79 63 000
e-mail: wroclaw@rcwip.pl

Punkt konsultacyjny w Jeleniej Górze:
58-500 Jelenia Góra, ul. Jasna 11
tel. (075) 64 22 000
e-mail: jeleniagora@rcwip.pl

Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw
Pozarządowych powstało w odpowiedzi na potrzebę
większego zaangażowania lokalnych społeczności
Dolnego Śląska w rozwiązywanie istotnych dla nich
problemów.

22

Początkowo działalność była prowadzona w ramach Stowarzyszenia „Jowisz” jako Punkt Informacyjny Forum Inicjatyw Pozarządowych. Od 8 lutego 2000 roku RCWIP jest samodzielnym stowarzyszeniem.

Nasza organizacja odpowiada na podstawowe problemy sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich na terenie Dolnego Śląska, świadcząc następujące usługi:

- udzielanie informacji na temat zakładania organizacji pozarządowych, źródeł finansowania, przepisów prawnych dotyczących trzeciego sektora, funduszy europejskich, a także udostępnianie bogatej biblioteczki wydawnictw pozarządowych;
- poradnictwo z zakresu zarządzania organizacją, pisania projektów, rozwiązywania problemów występujących w codziennej pracy organizacji, nawiązywania współpracy z zagranicznymi partnerami;

- organizacja szkoleń na temat: pisania projektów, budowania zespołu, kreatywnej pracy w grupie, public relations, współpracy z administracją publiczną, a także integracji europejskiej, funduszy europejskich, aktualnych przepisów prawa;
- integracja sektora pozarządowego – RCWIP administracyjnie obsługuje Koalicję Jeleniogórskich Organizacji Pozarządowych, Koalicję Wałbrzyskich Organizacji Pozarządowych oraz zainicjował i aktywnie uczestniczył w pracach nad stworzeniem Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
- inicjowanie współpracy z administracją publiczną poprzez udział w tworzeniu lokalnego prawa, regulującego zasady współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi i inicjatywami obywatelskimi, tworzenie programów współpracy.

Obszarem działania Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych jest przede wszystkim województwo dolnośląskie, a także województwo opolskie.

KOSZALIŃSKIE CENTRUM WSPIERANIA INICJATYW SPOŁECZNYCH KCWIS

ul. Zwycięstwa 168, 75-612 Koszalin

tel./fax: (094) 340 35 23

e-mail: biuro@kcwis.org.pl

strona: www.kcwis.org.pl

Jesteśmy organizacją pozarządową, wspierającą rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmacnianie działalności podmiotów sektora pozarządowego w ich otoczeniu oraz pomoc grupom zagrożonym marginalizacją.

24

Swoją działalność KCWIS prowadzi na terenie całego województwa zachodniopomorskiego w 5 obszarach:

- gromadzenie, przetwarzanie i dystrybucja informacji dla i o sektorze pozarządowym;
- udzielanie indywidualnych porad i konsultacji z zakresu: tworzenia i funkcjonowania organizacji, pozyskiwania środków na działalność (w tym z funduszy europejskich);
- organizowanie i prowadzenie szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności przedstawicieli trzeciego sektora; przykładowa tematyka: pozyskiwanie środków na działalność; planowanie, tworzenie i zarządzanie projektem;
- inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć skierowanych na wewnętrzną integrację sektora społecznego: organizowanie tematycznych spotkań organizacji pozarządowych; pośrednictwo w kontakcie organizacji o podobnym profilu działania;
- animowanie współpracy władz samorządowych i organizacji pozarządowych.

NAJWAŻNIEJSZE PROJEKTY KCWIS:

Szklarnia – koordynacja i prowadzenie konkursu dotacyjnego dla organizacji pozarządowych z terenu woj. zachodniopomorskiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego – udzielono 56 dotacji na kwotę 136 tys. zł.

Start do sukcesu – projekt szkoleniowy dla bezrobotnej młodzieży, przygotowującej się do rozpoczęcia kariery zawodowej.

EURO-NGO – program jest realizowany od lutego 2003 roku. Działalność szkoleniowa i doradcza świadczona przez wykwalifikowanych specjalistów ds. funduszy europejskich.

Partnerstwo dla III Sektora – projekt realizowany od 1 września 2003 do 31 sierpnia 2005, jego główne cele to: budowanie współpracy organizacji pozarządowych z samorządem, zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych w ubieganiu się o środki unijne.

Zachodniopomorska Sieć Partnerów Lokalnych – działania zmierzające do zwiększenia aktywności organizacji, z województwa zachodniopomorskiego, stworzenia sieci partnerów lokalnych KCWIS, zwiększenia dla organizacji dostępu do informacji ważnych dla sektora pozarządowego.

CRL-ROSZEFS: Splot działań na rzecz rozwoju lokalnego Pomorza Zachodniego – celem projektu było wsparcie procesu przygotowywania i wdrażania lokalnych projektów na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego województwa zachodniopomorskiego, a także podniesienie gotowości zachodniopomorskich podmiotów do wdrażania projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Koszalińskie Centrum Inicjatyw Społecznych jest ważnym parterem Stowarzyszenia „Serce Dzieciom” w Stargardzie Szczecińskim. Współpraca z KCWIS zaowocowała dużą ilością inicjatyw, które obecnie realizujemy. W KCWIS możemy uzyskać fachowe doradztwo w zakresie działalności stowarzyszeń oraz wiele ważnych i aktualnych informacji. Dzięki wsparciu KCWIS powstało w Stargardzie Szczecińskim m.in.: Centrum Wolontariatu. Działalność KCWIS jako Regionalnego Ośrodka Szkoleniowego Europejskiego Funduszu Społecznego oraz działania w ramach programu EURO-NGO zaowocowały kilkoma projektami, które obecnie są realizowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Już dziś możemy powiedzieć, że dzięki wsparciu KCWIS w przyszłym roku będą realizowane trzy inicjatywy finansowane ze środków przejściowych. Mamy również nadzieję na dalsze zacieśnianie współpracy i realizację wspólnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej powiatu stargardzkiego oraz województwa zachodniopomorskiego.

Tomasz Sobolewski, Stowarzyszenie „Serce Dzieciom”, Stargard Szczeciński

---

STOWARZYSZENIE KLON/JAWOR

ul. Szpitalna 5/5 III p. 00-031 Warszawa

tel. (022) 828 91 28 fax (022) 828 91 29

e-mail: klon@klon.org.pl

www.klon.org.pl

Stowarzyszenie Klon/Jawor jest niezależną, apolityczną i nie nastawioną na zysk organizacją, której głównym celem jest rozwój tolerancyjnego, aktywnego, twórczego, samoorganizującego się społeczeństwa.

26

Stowarzyszenie istnieje od 2000 roku i zajmuje się działalnością informacyjną dla organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie Klon/Jawor kontynuuje działalność Banku Informacji o Organizacjach Pozarządowych przy Fundacji Bez Względu na Niepogodę, który działał od 1991 roku.

Działania Stowarzyszenia Klon/Jawor polegają na wspieraniu organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich poprzez zbieranie oraz dostarczanie informacji o organizacjach i inicjatywach obywatelskich, tworzenie i udostępnianie usług internetowych, wzmacnianie współpracy między organizacjami pozarządowymi oraz sektorami: administracji, biznesu i mediów, a także inicjowanie debat nad sprawami ważnymi dla społeczeństwa obywatelskiego.

Na naszą działalność informacyjną składają się różnorodne przedsięwzięcia, skupione pod marką ngo.pl:

- prowadzimy największe, regularne, ogólnopolskie badania organizacji społecznych i aktywności obywatelskiej;
- wydajemy analizy i raporty na temat kondycji sektora pozarządowego i kierunków jego rozwoju;
- publikujemy poradniki dla organizacji pozarządowych z serii 3w* „Warto Wiedzieć Więcej” oraz poradniki dla defaworyzowanych grup społecznych (niepełnosprawnych, seniorów, bezrobotnych) z serii PSP „Poznaj Swoje Prawa”;
- prowadzimy internetową bazę danych o stowarzyszeniach, fundacjach i instytucjach;
- prowadzimy portal internetowy www.ngo.pl – największe źródło informacji o organizacjach pozarządowych i inicjatywach obywatelskich w Polsce;
- wydajemy miesięcznik gazeta.ngo.pl – pismo organizacji pozarządowych;
- prowadzimy infolinię – punkt informacyjny o stowarzyszeniach i fundacjach;
- świadczymy usługi internetowe dla stowarzyszeń i fundacji – free.ngo.pl.

Działania adresujemy do wszystkich, zainteresowanych działaniami trzeciego sektora: organizacji pozarządowych, osób indywidualnych, poszukujących kontaktu z organizacjami lub informacji o nich, instytucji publicznych, instytucji zagranicznych, szukających kontaktów w Polsce, środowiska naukowego, dziennikarzy oraz przedstawicieli biznesu.

Dzięki wieloletniemu doświadczeniu we wspieraniu organizacji pozarządowych nasze przedsięwzięcia cechuje profesjonalizm. Dysponujemy wiedzą na temat potrzeb i możliwości trzeciego sektora, a dzięki tak różnorodnym produktom i usługom, możemy w unikalny sposób wzmacniać działalność stowarzyszeń i fundacji.

Działania Stowarzyszenia Klon/Jawor wspierają: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Fundacja im. Stefana Batorego oraz Charles Stewart Mott Foundation.

Portal ngo.pl to dla mnie OKNO NA ŚWIAT.

Dzięki prawo.ngo.pl, krok po kroku, wiedziałam, jak założyć swoje wymarzone stowarzyszenie. Wiedziałam, co trzeba zrobić, jakie zgromadzić dokumenty, jak postępować w sądzie. Broszurka z serii 3w* – pomogła mi bezkolizyjnie przebrnąć przez gąszcz przepisów. Wszystkie moje wątpliwości najpierw sprawdzam w portalu. ngo.pl ma to, co cenię w stronach www najbardziej – aktualne, sprawdzone, rzetelne informacje, podane w czytelny i przystępny sposób.

Osobiście bardzo lubię dzial.rownosc.ngo.pl – broszurę dla dziennikarzy i dziennikarek oraz serię artykułów poświęconych tematyce równościowej – tu apel o nowe – bo te już znam na pamięć!

Jestem w bazie organizacji – staram się uzupełniać dane o tym, co robimy. Bardzo dużo kontaktów i nowych informacji mam właśnie dzięki temu, że nasze stowarzyszenie jest w tej bazie. Wiem też, ile „Naszych Szans” działa w Polsce!

Newsletter i wiadomości ngo.pl są dla mnie skarbnicą wiedzy o nowych konkursach, dotacjach i wydarzeniach. Gdy szukałam specjalisty do projektu, też zamieściłam ogłoszenie na ngo – pomogło: dostałam 4 oferty. Nieźle. Prenumeruję też miesięcznik gazeta.ngo.pl.

Szkoda, że doba nie ma więcej godzin, bo jeszcze nie zdołałam przebrnąć przez wszystkie potrzebne mi serwisy na ngo.pl. Zyskałam wiarę, że są ludzie, którym naprawdę zależy na rozwoju trzeciego sektora w tym kraju! Oby tak dalej!

Joanna Szurlej, Stowarzyszenie Kobiet Bieszczadzkich „Nasza Szansa” z Leska

---

LUBELSKI OŚRODEK SAMOPOMOCY LOS

Avul. Narutowicza 54, 20-016 Lublin

tel/ fax (081) 743 66 13

e-mail: los@los.lublin.pl

www.los.lublin.pl

Misją LOS-u jest wszechstronne wspieranie stowarzyszeń, fundacji, grup samopomocowych i innych organizacji oraz ruchów obywatelskich.

28

Lubelski Ośrodek Samopomocy (LOS) jest organizacją, która powstała w 1993 roku, zaś w 1998 roku została zarejestrowana jako odrębne stowarzyszenie. Od początku praca LOS-u polega na wspieraniu trzeciego sektora – organizacji pozarządowych, grup samopomocowych, aktywnych obywateli, działających na rzecz swoich środowisk lokalnych. Wsparcie to ma różnorodny charakter: od udzielania podstawowych informacji o możliwościach zdobywania funduszy na działalność, poprzez szkolenia i doradztwo z pisania, realizowania i rozliczania projektów, aż po ofertę specjalistyczną – szkolenia i doradztwo z zakresu prawa zamówień publicznych, tworzenia partnerstw międzysektorowych czy zagadnień prawno-finansowych.

Głównymi odbiorcami działań Lubelskiego Ośrodka Samopomocy są organizacje pozarządowe i aktywni obywatele z terenu województwa lubelskiego. W ostatnim czasie z naszych usług zaczęli korzystać także przedstawiciele sektora publicznego na szczeblu lokalnym – urzędnicy gminni i powiatowi – oraz pracownicy jednostek podległych samorządowi terytorialnemu.

Działania LOS-u zgodnie są ze standardami wypracowanymi przez ogólnopolską Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot, której LOS jest członkiem i jednym z założycieli. Jest to szereg zasad, jakimi kierują się regionalne ośrodki wsparcia, działające obecnie w 13 województwach. Zasady dotyczą sposobów i poziomu prowadzenia poszczególnych działań – udzielania informacji, doradztwa i szkoleń, współpracy z partnerami zagranicznymi i samorządem.

NASZE CELE

Podstawowym celem Stowarzyszenia jest wszechstronne wspieranie aktywności społecznej obywateli i ich organizacji. W szczególności:

- wspieranie inicjatyw lokalnych i ponadlokalnych,
- wspieranie organizacji społecznych (pozarządowych),
- wspieranie współpracy organizacji pozarządowych z administracją rządową i samorządową,
- wspieranie inicjatyw na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego,
- promowanie działań samopomocowych,
- tworzenie warunków do współpracy różnych podmiotów.

Od czerwca 2004 roku LOS ma status organizacji pożytku publicznego.

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Silny trzeci sektor
2. Aktywna Lubelszczyzna
3. Samopomocowa Lubelszczyzna
4. Pomosty międzynarodowe
5. Twoje media – integracja i edukacja poprzez media obywatelskie

---

Białobrzegi

Jedno z walnych spotkań Splotu miało dla uczestników z Lublina i Rzeszowa dosyć zabawny charakter...

Rozpoczynaliśmy wtedy program TRUST. Walne zaczęło się w Warszawie. Potem uczestnicy mieli dojechać do Białobrzegów, gdzie zaplanowano dalszą część spotkania. Wczesnym popołudniem wszyscy wsiedli do samochodów i zaczęła się podróż do Białobrzegów. Nasz ówczesny prezes wraz z przedstawicielami Splotu z Rzeszowa, po dotarciu na miejsce, rozpoczął poszukiwania ośrodka, w którym miało się wszystko odbywać. Zaniepokoił ich fakt, że nikt z miejscowych o takim ośrodku nie słyszał. Niezrażeni tym, zadzwonili do Łukasza Domagały, który – stojąc przed owym ośrodkiem – próbował ich przez telefon pilotować. Po dłuższym czasie bezowocnego pilotażu okazało się, że zamiast do Białobrzegów, które znajdują się na północ od Warszawy, nasi wysłannicy dotarli do miejscowości o tej samej nazwie, znajdującej się pod Radomiem...

---

współpraca międzynarodowa (Europa, Ameryka Południowa) •
zrównoważony rozwój •
ekologia, zdrowy styl życia •
młodzież •

CENTRUM PROMOCJI I ROZWOJU INICJATYW OBYWATELSKICH OPUS

Pl. Wolności 2, 91 – 415 Łódź

tel/fax (042) 632 22 18

e-mail: opus@opus.org.pl

www.opus.org.pl

Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS powstało w Łodzi, w czerwcu 1999 roku. Misją stowarzyszenia jest: działanie na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w kraju i za granicą.

30

Nasza działalność skoncentrowana jest na świadczeniu usług dla organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i instytucji samorządowych. Prowadzimy działalność informacyjną, poradnictwo i szkolenia, dzięki którym docieramy do łódzkiej i regionalnej społeczności lokalnej. Jesteśmy Regionalnym Ośrodkiem Szkoleniowym Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Młodzież i EURO-NGO.

Poprzez Centrum Aktywności Lokalnej prowadzimy działania, budujące współpracę między instytucjami w regionie oraz zmierzające do rozwoju inicjatyw lokalnych.

To, co wyróżnia nasz ośrodek to szeroko rozwinięta współpraca międzynarodowa z partnerami zarówno z Europy, jak i Ameryki Południowej. Jako koordynator Sieci Ecoclubes na terenie Polski, szerzymy idee zrównoważonego rozwoju oraz promujemy edukację ekologiczną i zdrowy styl życia w oparciu o idee demokracji.

Rozwinęliśmy także administrowaną przez nas stronę internetową www.lodzkie.ngo.pl. Zdobywamy patronaty nad lokalnymi imprezami. Coraz więcej instytucji przesyła do nas materiały prasowe i widzi w nas dobre źródło dla promocji swoich działań.

Jestem kierowniczką Domu Kultury „Ariadna”, filii Widzewskich Domów Kultury. Pierwszy raz spotkałam się z Centrum OPUS w styczniu 2003 roku, przy okazji organizowanego przez nich szkolenia na temat pisanie projektów, wypełniania wniosków o dotację i pozyskiwania środków na działalność kulturalną. Po tym spotkaniu wiedziałam, że to nie były stracone godziny i zawsze chętnie będę brała udział w szkoleniach organizowanych przez tę instytucję. Podobną opinię mają moi współpracownicy, którzy dzięki pomocy OPUS-a poznawali tajniki Programu Młodzież.

Ważne w przypadku opusowych szkoleń i warsztatów jest przygotowanie merytoryczne, wiedza i kompetencje prowadzących, ich rzetelność.

Pełen obraz możliwości organizacyjnych i integracyjnych Centrum, jego pracowników i współpracowników, poznałam w 2006 roku na cyklu szkoleń w Spale, poświęconych stosowaniu metody Centrum Aktywności Lokalnej w pracy takich placówek, jak moja.

Trudno nie ulec czarowi i entuzjazmowi tych młodych ludzi, z którymi dane mi było się spotkać. Oni mobilizują, dopingują i co najważniejsze, wspierają.

Dzięki pomocy i narzędziom, w które OPUS wyposażył mnie i moich współpracowników wysłaliśmy projekt do Programu Młodzież i powoli, krok po kroku, wprowadzamy CAL-owskie przesłanie do pracy naszej instytucji. Przed nami długa droga, ale od czego są nasi przyjaciele z OPUS-a i wszyscy ci, których dzięki OPUS-owi poznaliśmy.

Dorota Malska, Dom Kultury „Ariadna” w Łodzi

Nasza przygoda z organizacją OPUS rozpoczęła się kilka lat temu, kiedy poszukiwaliśmy kompetentnych osób, które pomogłyby nam w pisaniu wniosków unijnych i dotyczących młodzieży, doradziły, jak utworzyć oddział Eurodesku, ułatwiły kontakt z instytucjami, zajmującymi się wymianą młodzieżową itp.

OPUS jest dziś naszym wielkim przyjacielem, zawsze życzliwym informatorem, współpracownikiem i doradcą... Najciekawszą stroną naszej znajomości jest wymiana informacji, uwag i poglądów.

Mistrzostwo i gigantomania pracoholizmu członków OPUS-a jest niewątpliwa, lecz stokroć ważniejszą zdaje się być ich otwartość, gotowość niesienia pomocy poszukującym, kreatywność oraz wiedza i umiejętności – znakomite we wszystkim, co robią. Dziękujemy więc za dotychczasową współpracę i mamy nadzieję na jej owocną kontynuację.

Pracownicy Miejskiego Dom Kultury w Gzierz

tolerancja •
równość •
obiektywizm •

STOWARZYSZENIE CENTRUM PROMOCJI I ROZWOJU INICJATYW OBYWATELSKICH PISOP

ul. Marcinkowskiego 17, 64-100 Leszno
tel./fax (065) 520 78 86
e-mail: pisop@pisop.org.pl

ul. Ratajczaka 26/6/96, 61-815 Poznań,
tel./fax (061) 851 91 34

Centrum PISOP jest niezależną organizacją, której celem jest profesjonalizacja organizacji pozarządowych, animowanie współpracy oraz zwiększenie wykorzystania funduszy zewnętrznych. Do naczelných wartości, którymi kieruje się stowarzyszenie należą: tolerancja, równość oraz obiektywizm.

32

Centrum PISOP wspiera inne organizacje pozarządowe i niekomercyjne podmioty życia społecznego. Organizuje dla nich szkolenia, seminaria, spotkania informacyjne. Udziela porad i informacji związanych z działalnością trzeciego sektora. Chętnie angażuje się w inicjatywy podejmowane na rzecz lokalnych społeczności. W organizacji pracuje 9 aktywnych ludzi. Stowarzyszenie ma swoje biura w Lesznie i Poznaniu.

JAK POWSTAŁO CENTRUM PISOP?

Pomysł powołania Stowarzyszenia, którego zadaniem byłoby wspieranie organizacji pozarządowych, zrodził się w 2000 r. w Lesznie.

– Byliśmy pełni obaw, czy damy sobie radę. Postawiliśmy wszystko na jedną kartę i tak powstało Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP – wspomina Ewa Gałka, wówczas jedna z inicjatorek, a obecnie Prezes Zarządu Stowarzyszenia. Nazwa organizacji PISOP – jako skrót słów: poradnictwo, informacje, szkolenia dla organizacji pozarządowych – opisuje główne kierunki działania stowarzyszenia.

Początki nie były łatwe. Organizacja nie miała własnego biura, wszyscy pracowali społecznie.

– Na kilka godzin w tygodniu lokalu używał nam Polski Związek Niewidomych z Leszna, za telefony płaciliśmy z własnych kieszeni – opowiada E. Gałka. Pierwsze sukcesy przysły w 2001 r. Centrum PISOP rozpoczęło wówczas współpracę z innymi lokalnymi oraz krajowymi organizacjami. Realizacja pierwszego większego projektu rozpoczęła się w 2002 r. Pierwsze inicjatywy były możliwe dzięki wsparciu Fundacji im. Stefana Batorego.

Obecnie Centrum PISOP realizuje kilkanaście projektów. Wszystkie działania wpisują się w 3 kluczowe programy:

- Profesjonalizacja działań organizacji pozarządowych – tworzenie i profesjonalizacja organizacji, standaryzacja usług i działań trzeciego sektora; organizacja spotkań, konferencji, seminariów oraz corocznej konferencji plenarnej wielkopolskich organizacji pozarządowych; wspieranie inicjatyw na rzecz przejrzystości organizacji, wspieranie działań z zakresu ekonomii społecznej; aspekty prawne i finansowo-księgowo w trzecim sektorze – pomoc doradcza i szkoleniowa z tego zakresu; dystrybucja materiałów informacyjnych, udostępnianie publikacji na temat trzeciego sektora, administrowanie serwisem www.wielkopolska.ngo.pl.
- Współpraca – wewnątrz sektora organizacji pozarządowych, współpraca organizacji z administracją publiczną, współpraca zagraniczna.
- Zwiększanie wykorzystania funduszy zewnętrznych – informowanie o poszczególnych funduszach i możliwościach ich pozyskiwania, edukacja w zakresie tworzenia projektów i wypełniania wniosków o dotacje z funduszy UE, zarządzania projektami, ewaluacji, rozliczania itd., animowanie tworzenia grup projektowych, wspieranie w procesie aplikowania i realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE.

Jesteśmy małą organizacją, więc trudno nam czerpać pieniądze z dużych funduszy. Szkolenia Centrum PISOP pomagają nam w pisaniu lokalnych projektów. Ta wiedza przydaje się na naszym małym terenie, jakim jest wieś Starkowo. Jakikolwiek mamy problem ze stowarzyszeniem, sięgamy po podstawowe źródło informacji, jakim jest Centrum PISOP. Oni pomagają nam, my pomagamy innym i na takiej zasadzie to działa.

Wiesława Woś, Stowarzyszenie gospodarczo-edukacyjne „Przyjaciele Szkoły”

---

systemem współpracy z samorządem •

Bałtyk •

Nagroda Bursztynowego Mieczyka •

REGIONALNE CENTRUM INFORMACJI I WSPOMAGANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Al. Grunwaldzka 5, 80-236 Gdańsk

tel.: (058) 344 40 39, fax (058) 340 12 13

rci@rci.org.pl

www.rci.org.pl

Od samego początku swego istnienia RC oparło koncepcję rozwoju sektora pozarządowego na szerokiej współpracy z wszystkimi liczącymi się podmiotami, działającymi na rzecz społeczności lokalnych i całego regionu, reprezentującymi zarówno sektor pozarządowy, jak i sektor publiczny.

34

Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych (Fundacja RC) istnieje od stycznia 1993 r., a rejestrację uzyskaliśmy w maju 1993.

Fundacja RC rozpoczęła swą działalność z inicjatywy grupy osób związanych z Uniwersytetem Gdańskim i współdziałających z administracją wojewódzką, odpowiedzialną za współpracę z niezależnymi podmiotami społecznymi. Była to pierwsza tego typu inicjatywa o charakterze regionalnym, jedna z dwóch powołanych w tym okresie w Polsce. Swoim zasięgiem Fundacja RC objęło obszar województw Polski północnej, od Szczecina po Suwałki. Podstawą decyzji o rozpoczęciu pracy były zarówno badania, jak i potwierdzająca je praktyka życia codziennego, wskazujące z jednej strony na ogromny potencjał aktywności społecznej, z drugiej – na brak możliwości uzyskania wsparcia w uruchomieniu i prowadzeniu tej działalności.

W pierwszych latach, najważniejszymi partnerami Fundacji RC w regionie były: Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej, Policealna Szkoła Pracowników Służb Społecznych, Gdańska Fundacja Dobroczynności, Uniwersytet Gdański – Zakład Socjoekonomii i Instytut Filozofii i Socjologii – oraz samorzady kilku najbliższych miast, w tym: Gdańska, Gdyni, Sopotu, Tczewa i Rumii.

Od samego początku naszą specjalizacją była praca nad systemem współpracy z samorządem. Już w 1994 roku 5 gmin naszego regionu (Gdańsk, Gdynia, Sopot, Tczew i Rumia) opracowały takie programy mimo, iż prawo tego nie nakazywało. We wszystkich przypadkach uruchomiliśmy i wspieraliśmy ten proces.

Obecnie mamy Gdańską Radę Organizacji Pozarządowych (GROP), Pomorską Radę Organizacji Pozarządowych (PROP), Gdańską Radę Działalności Pożytku Publicznego (GRDPP) oraz Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego (PRDPP). Te dwie ostatnie są ciałami wspólnymi organizacji i samorządów o wysokiej randze w strukturze formalnej. Mają dość duże kompetencje i możliwości. Są oczywiście wpisane w programy współpracy i mają wielki wpływ na konkursy i programy.

Od 1994 roku prowadziliśmy intensywne działania w kierunku powołania koordynatorów regionalnych w 8 województwach pasa północnego. Dzięki naszym staraniom (wizytach i organizowaniu dużych spotkań z władzami wojewódzkimi), powołana została Sieć Koordynatorów, do której weszły organizacje ze Słupska, Elbląga, Olsztyna, Bydgoszczy, Koszalina, Szczecina, Suwałk, Torunia. Ośrodki Sieci Splot ze Słupska i Elbląga były jednymi z tych uczestników. Szkoliliśmy ich w kraju i zagranicą.

Wymyśliliśmy i od 12 lat organizujemy konkurs o Nagrodę Bursztynowego Mieczyka. Jest to wysokoceniona nagroda Marszałka i Wojewody dla najlepszych organizacji. W tym roku do NBM dołączył się Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ustanawiając nagrodę specjalną w wysokości 10 tys. zł dla organizacji kulturalnej. W 2001 r. ustanowiliśmy swoją nagrodę – Fundacji RC – dla najlepszego lidera i jego organizacji. Przyznajemy ją temu, kto najbardziej angażuje się we wspólne działania na rzecz sektora. Dotychczasowi laureaci stanowią Kapitułę tej nagrody. Ma ona charakter rzeczowy i symboliczny (tabliczka i prezent).

W maju 1994 r. w Gdańsku, siłami Fundacji RC (przy wsparciu Ogólnopolskiego Komitetu Organizacyjnego) zorganizowane zostało I Forum Inicjatyw Pozarządowych. To była pierwsza tego typu impreza w Polsce.

Od 2000 r. jesteśmy zaangażowani we współpracę bałtycką organizacji i od początku istnienia jesteśmy Punktem Kontaktowym (Focal Point) w Forum Organizacji Bałtyckich (Baltic NGOs Forum).

Jesteśmy Laureatem Nagrody Pro Publico Bono w 2003 r. i dwukrotnie Narody Bursztynowego Mieczyka.

Kompetencje pracowników Regionalnego Centrum, ich solidność oraz takt, w wielu przypadkach ułatwiły władzom miasta kontakty z organizacjami i pozwoliły lepiej zrozumieć ich problematykę.

Tomasz Sowiński, Wiceprezydent Gdańska, 1997

Zarząd Stowarzyszenia „Przyjazna Dłoń” składa serdeczne podziękowania Fundacji RC za wkład i merytoryczną pomoc w tworzeniu programu stowarzyszenia.

Jerzy Tokaj, prezes Stowarzyszenie na rzecz Osób z Kryzysami Psychicznymi „Przyjazna Dłoń”, Gdańsk, 1998

---

od 2003 roku Sieć Splot uzyskała w sumie 4,5 mln zł na realizację swoich programów i projektów.

37

Rozmowy

z Andrzejem Jurosem i Jerzym Boczoniem

ZACHOWAJMY IDEAŁY

Rozmowa z Andrzejem Jurosem,
pierwszym przewodniczącym Sieci Splot.

– **Skąd wziął się pomysł na powołanie sieci wspierającej organizacje pozarządowe?**

– Pomysł wziął się ze współpracy, którą podjęliśmy w programie PHARE SED 022. Miał on kilka komponentów, uczestniczyliśmy w jednym z nich – „Organizacje pozarządowe – świadczenie usług społecznych”. Program zakładał m.in., że powstanie 5 ośrodków regionalnych, które będą wspierały organizacje pozarządowe. Geneza tego programu jest o tyle ciekawa, że jego szefem w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej był Paweł Łukasiak [obecnie prezes Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce], który jeszcze wcześniej był dyrektorem Biura Obsługi Ruchów Inicjatyw Samopomocowych „BORIS” w Warszawie. I on, wiedząc czym są organizacje pozarządowe, podszedł do nich w sposób bardzo partnerski. Polskie organizacje już wtedy w pewnym stopniu zajmowały się samoorganizacją i wspieraniem działań samopomocowych. Ośrodki regionalne powstały z istniejących już organizacji i dość szybko stwierdziły, że tworzą sieć. Powoli zaczęło się to formalizować i w '96 roku podpisano pierwsze porozumienie. Jeżeli dobrze pamiętam, to pierwszą strukturą była Sieć Współpracy „Społeczeństwo Otwarte”, a Splot powstał w '96 roku.

– **Jakie cele sobie wtedy stawialiście?**

– Cele były bardzo proste i zgodne po trosze z tym, co zakładał projekt pharowski. My je tylko dookreśliliśmy. Podstawowym celem było informowanie społeczeństwa. Dobry system informacji, dostępny dla szerokiej rzeszy organizacji pozarządowych. Ówczesna sieć, czyli 5 ośrodków i Stowarzyszenie Klon/Jawor, pokrywała całą Polskę. Jeden ośrodek obsługiwał średnio 9 województw [w sumie było ich wtedy 49 – przyp. red.]. Drugie zadanie to było poradnictwo, doradzanie organizacjom. Zakres był bardzo różny. Najbardziej popularne było poradnictwo prawne, jak pisać statuty, jakie umowy zawierać. Prowadziliśmy także szkolenia. Do tego dochodziły jeszcze dwie funkcje, które od samego początku wydały nam się bardzo istotne: wspieranie integracji sektora – tworzenia federacji lokalnych, regionalnych, ogólnopolskich oraz wspieranie współpracy organizacji pozarządowych z samorządem. Jeśli teraz spojrzymy na sieć i jej cele, to

te pierwsze nadal są aktualne i realizowane. Wieloletnia współpraca zaowocowała, co prawda, ponad 10 wystandaryzowanymi produktami sieci, ale dla obywatela, dla odbiorców zewnętrznych ta pierwsza piątka pozostaje najważniejsza i podstawowa.

– **Powtarza Pan „zrobiliśmy”, „prowadziliśmy”. Ale kto to są ci „my”?**

– „My” to były niezależne organizacje pozarządowe, które na zasadach partnerskich podjęły współpracę i postanowiły, że chcą tworzyć sieć, mieć wspólne logo dla partnerów rządowych czy regionalnych, oferować wystandaryzowany produkt. Organizacje, które tworzyły sieć były całkowicie niezależne. BORIS oraz Bank Informacji Klon/Jawor w Warszawie, Regionalne Centrum w Gdańsku, w Lublinie Lubelski Ośrodek Samopomocy, były wtedy prowadzone przez niezależne organizacje. Nie były to ośrodki tworzone specjalnie do obsługi programu PHARE, ale autonomiczne organizacje pozarządowe. Aby wzmocnić mandat społeczny ośrodków, dążyliśmy do tego, aby były one stowarzyszeniami, ponieważ daje to bardziej demokratyczną strukturę, niż fundacja.

– **Co było dla Pana, pierwszego przewodniczącego Sieci, największym wyzwaniem?**

– Samo utworzenie Sieci, ponieważ to nie było takie jednoznaczne. Początkowo organizacje, ośrodki, walczyły o autonomię, o wzmocnienie się, a często też o przetrwanie. Program PHARE, który mógł istnieć praktycznie do końca lat 90. i dawał nam podstawowe finansowanie, został zlikwidowany przez Leszka Millera, ówczesnego Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Można powiedzieć, że to pomogło nam dojrzeć do połączenia sił. Musieliśmy razem walczyć o przetrwanie naszych ośrodków. Postanowiliśmy, że niezależnie od tego, czy rząd będzie nas wspierał, czy nie, razem będziemy starali się o fundusze na wspólne cele. Znaleźliśmy strategicznych sponsorów, którzy chcieli finansować sieciowe działania. Nie było to proste, ponieważ nie mieliśmy wówczas zbyt dużej wiedzy ani umiejętności, jeśli chodzi o zarządzanie dużymi projektami. To było naprawdę spore wyzwanie.

– **Jak Pan ocenia rozwój Splotu w ciągu 10 lat?**

– Mogę tylko gratulować ludziom, którzy są konsekwentni w realizacji zadań i są gotowi przejmować pałeczkę. Czasami jeżdżę na spotkania Sieci Splot i spotykam tam młodych ludzi. Młodość dominuje w ośrodkach. Wydaje mi się, że jest to dowód na to, że młodzi ludzie chcą konsekwentnie kontynuować działania Sieci.

– **Myśli Pan, że udało się pokonać to dążenie do autonomii?**

– Sądzę, że dojrzeliliśmy do tego, że współpraca i partnerstwo nie ogranicza naszej autonomii. To jest bardzo cenne. Organizacje nauczyły się, że to, co robią w ośrodku, jaką strategię rozwoju przyjmują, jest ich indywidualną sprawą, ale partnerstwo zobowiązuje do wypełniania pewnych standardów, ważnych dla obywateli w Polsce. Organizacje są już świadome, że Sieć ich nie ogranicza, że mogą być innowacyjne. Każdy ośrodek ma swój indywidualny charakter, ale ważna jest dla nich marka Sieci.

– **Czy kierunek, w jakim podąża Splot to jest to, o co chodziło na początku? Czy nadal odpowiada na potrzeby lokalnych organizacji, czy bardziej się już zajął samym sobą, własnymi problemami, własnym rozwojem?**

– To trudne pytanie. Niestety, Splot dotyczący problemy, które dostrzegam i uważam za niebezpieczne dla całego III sektora. Nasz partner samorządowy jeszcze nie dojrzał do pełnej współpracy z organizacjami pozarządowymi. A zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego, które obligują samorządy do współpracy, okazały się w wielu wypadkach fikcją. Ustawa o działalności pożytku publicznego weszła w życie w 2003 roku. W 2004 r. weszliśmy do Unii Europejskiej i mamy dostęp do funduszy strukturalnych. Patrząc na brak dojrzałej współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi, dostrzegam, że organizacje nie są zdolne do samodzielnego realizowania działalności pożytku publicznego. Z roku na rok maleje liczba organizacji ubiegających się o status pożytku publicznego. Co więcej, mamy do czynienia z wyrejestrowywaniem tej działalności. To już jest, moim zdaniem, dzwonek alarmowy. Inna sprawa – organizacje,

które pozyskują fundusze strukturalne, bardzo często mają kłopoty z zarządzaniem nimi, mają kłopoty finansowe, personalne. Nie potrafią zarządzać tymi środkami. Fundusze strukturalne, w tym szczególnie Europejski Fundusz Społeczny, skoncentrowały działania organizacji na pisaniu projektów, spychając na dalszy plan szacunek do własnych statutów, działalność podstawową, czyli budowanie wspólnoty lokalnej, rzecznictwo interesów, świadczenie usług. Dlaczego mówię o tym w kontekście Splotu? Dlatego, że Splot także podjął decyzję o tworzeniu Regionalnych Ośrodków Szkolenia EFS (nie oznacza to, że tego nie powinien robić). Niestety, te działania z konieczności są mocno skoncentrowane na projektach w formule EFS-owskiej. Zniknęły zaś pieniądze, które pozwalały organizacjom się profesjonalizować, zwiększać swój odporny potencjał. Mam tu na myśli środki na szkolenia w zakresie zarządzania organizacjami, personelem, animowania działań samopomocowych. Innym zagrożeniem są stawki finansowe, które często bardzo różnicują pobory tych osób, które realizują małe projekty i tych, które są zatrudnione w projektach finansowanych z EFS. Patrząc z punktu widzenia małych organizacji, tych samopomocowych, zagubionych gdzieś na wsi, widzę, że te nasze działania przestają do nich docierać. Te organizacje nie są zainteresowane dużymi projektami, których nie są zdolne zrealizować. Można też powiedzieć, że organizacje, które działają w oparciu o EFS zaczynają o sobie troszeczkę inaczej myśleć – nie są solidarne w kategoriach III sektora. Tutaj widzę zagrożenie. Nad ustawą i nad skutkami wynikającymi z wejścia do UE należałoby się pochylić i poddać to głębokiej refleksji.

– **To jest chyba wyzwanie dla Splotu?**

– Tak. Boleję nad tym, że to, co było fenomenem działania regionalnych ośrodków wsparcia w '94, '95, '96 roku, czyli praca z małymi organizacjami, pomoc w ich wzmacnianiu – zeszło jakoś na plan dalszy. Duże organizacje nas już nie potrzebują. I chwała Bogu, że są na tyle profesjonalizowane, silne, że sobie same dają radę. Czasami są w nich nawet lepsi specjaliści w zakresie pisania czy zarządzania projektami aniżeli w samym Splotcie.

– Jakie życzenia złożyłby Pan w takim razie Sieci z okazji 10. urodzin?

– To jest niezwykła okazja, żeby po pierwsze życzyć, aby społeczeństwo obywatelskie – jakkolwiek byśmy je definiowali – dzięki działaniom Sieci wzrastało i wzmacniało się. Drugie moje życzenie to jest takie, żeby udało się połączyć działania różnych struktur, które wspierają społeczeństwo obywatelskie w Polsce. Myślę tutaj o zintegrowaniu działań ośrodków Sieci Splot z działaniami istniejących struktur federacyjnych – regionalnych, czy specjalistycznych. U nas to przebiega odwrotnie niż na zachodzie, gdzie najpierw tworzyły się federacje, a do-

piero potem w nich – struktury wsparcia dla sektora. My zaczęliśmy od tworzenia regionalnych ośrodków. Zresztą, Sieć powstała m.in. dlatego, że nie było wówczas zgody na tworzenie struktur federacyjnych. Życzę zatem, żeby Sieć i federacje szukały i znajdowały pomosty porozumienia, budowały je i wzmacniały. I ostatnie życzenie, takie czysto ludzkie, żebyśmy zachowali ideały. Abyśmy potrafili pogodzić ideę profesjonalizmu z ideą samopomocy i tak bardzo potrzebnej solidarności społecznej. To są zasady, które są niezwykle ważne i wymagające pielęgnacji.

– Dziękuję za rozmowę.

JESTEŚMY DOJRZAŁI

Rozmowa z Jerzym Boczoniem,
przewodniczącym Sieci Splot.

– Jakie są największe osiągnięcia Sieci Splot w ciągu ostatnich 10 lat?

– Przede wszystkim utrzymanie i powiększanie sporej grupy ludzi, którzy są w środowisku Splotu, działają dla niego i dla trzeciego sektora. To, że tych ludzi przybywa, że są coraz bardziej barwni i coraz lepiej przygotowani do pracy. To, że jest wśród nas dużo młodych ludzi uważam za ogromny sukces i dużą wartość. Trzeba przyznać, że pierwsza decyzja o rozszerzeniu Sieci (w 2000 r.) i zwiększeniu ilości ośrodków, o poszerzeniu zakresu usług była bardzo ważna, ale i bardzo trudna, zarówno dla ludzi wewnątrz, jak i dla tych, którzy nam się przyglądali i korzystali z naszych usług. Jasne, że rozszerzenie zespołów było możliwe również dzięki lepszej sytuacji finansowej organizacji członkowskich. Ludzie przychodzą do nas nie tylko ze względów ideowych czy merytorycznych, ale i materialnych. Ale myślę, że to też dobrze. To świadczy o tym, że nie stanęliśmy w miejscu, nie kręcimy się tylko i wyłącznie wokół spraw ideologicznych, ale potrafimy nowoczesnie i sprawnie funkcjonować, a to przynosi korzyści. W kwestii formalnej powołaliśmy związek stowarzyszeń i Splot stał się zarejestrowaną organizacją. W ostatnich trzech latach chyba najważniejszym naszym działaniem stało się wspieranie organizacji pozarządowych w dostępie do funduszy europejskich. Niewątpliwym sukcesem było nawiązanie stałej współpracy z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i bardzo dobry, choć trudny program EURO-NGO, przygotowujący ok. 200 specjalistów od spraw unijnych oraz wejście w ścisłą współpracę z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i Ministerstwem Rozwoju Regionalnego i „przejęcie” – oczywiście poprzez konkurs – 10 z 32 Regionalnych Ośrodków Szkoleniowych Europejskiego Funduszu Społecznego (ROSzEFS).

– Jest wiele osób w środowisku pozarządowym, które uważają, że z infrastruktury nie ma żadnych korzyści...

– Oczywiście trudno mi w tej kwestii być bardzo obiektywnym, ale wydaje mi się, że – mimo różnych zahamowań i niedoskonałości – Splot ma pewną renomę w środowisku organizacji pozarządowych. Największą satysfakcją przyniosło mi czytanie wyników badań

sprzed 2 lat. Badania te pokazały, że w środowiskach, gdzie działają ośrodki Splotu organizacje pozarządowe lepiej funkcjonują, sektor jest silniejszy. To może być dowód, że nasza praca jest coś warta. Wbrew opiniom niektórych, nawet ważnych działaczy trzeciego sektora, że infrastruktura jest niepotrzebna i należałoby ją „przegonić”, a już na pewno nie dofinansowywać. Chyba jednak tak nie jest. Praca u podstaw dała efekt i to jest bardzo ważne. Poza tym, uważam, że sporym osiągnięciem jest to, że ze Splotu lub przy pomocy Splotu powstały różne nowe inicjatywy, które bardzo szeroko się rozwinęły i usamodzielniały. Na przykład Biura Porad Obywatelskich, Centra Wolontariatu, Centra Aktywności Lokalnej. Prawie każdy ośrodek Splotu zorganizował na swoim terenie sieć lokalnych partnerów.

Kilka dni temu rozmawiałem z zaprzyjaźnionym, choć krytycznym w stosunku do Splotu działaczem organizacji pozarządowych z Niemiec. Kiedy zapraszałem go na nasze 10-lecie, wspominałem o jego sceptycyzmie, co do tego typu struktur. Powiedział, że kilka lat temu był pewien, iż Splot jest przeżytkiem i nie przetrwa w tak szybko rozwijającym się społeczeństwie, a teraz musi przyznać, że się pomylił i gratuluje nam wytrwałości, pomysłowości w działaniu i stałego rozwoju. Inny przyjaciel Splotu, reprezentujący w tej części Europy przez wiele lat jednego z najważniejszych sponsorów amerykańskich, pracujący obecnie na Węgrzech, przyznał, że często wspomina naszą współpracę i zastanawia się, kiedy tego typu struktury na Węgrzech osiągną nasz poziom. Choć oczywiście też dynamicznie się rozwijają. Miło takie słowa usłyszeć od ludzi, którzy są nie tylko profesjonalistami, ale również społecznikami.

– Czym się różni Splot w 1996 i 2006?

– Dojrzałością działań. Obejmujemy dużo większy krąg klientów niż kiedyś. Mamy różne usługi dla różnych organizacji. Jesteśmy w stanie wspomagać i słabszych, którzy zaczynają i tych wielkich, którzy na pierwszy rzut oka nie potrzebują wsparcia. To, co jest zauważalne dla przeciętnego obserwatora, to ilość ludzi, ich wiek, zamieszkałość ośrodków. Pod tym względem w ostatnich 2 latach nastąpiła ogromna poprawa. Tak gwałtowny wzrost

ilości środków, jakimi dysponują ośrodki, może być również zagrożeniem dla Splotu, ale myślę, że w większości wypadków pieniądze są dobrze wykorzystywane i nie wpływają negatywnie na funkcje, które Splot do tej pory spełniał.

Myślę też, że w ciągu ostatnich 3 lat radykalnie zmieniła się zewnętrzna ocena Splotu. Wydaje mi się, że różne organizacje i instytucje zaczęły postrzegać Splot jako silnego partnera, z którym warto wchodzić w koalicje. Kilkakrotnie odbierałem sygnały, że to, co Splot robi jest ważne, że organizacje chciałyby się przyłączyć, sekundować naszym działaniom, również korzystać z efektów tej pracy. Potwierdzają to również konkretne decyzje. Na terenach, gdzie jeszcze nie mamy swoich ośrodków o członkostwo w Splocie ubiegają się często bardzo silne organizacje np. Instytut Studiów Strategicznych z Krakowa, który od 3 lat ma status partnera Sieci Splot, realizując regionalnie nasze projekty. Myślę, że wewnątrz Splotu jest również większa, niż kilka lat temu, gotowość i otwartość do podejmowania współpracy z ciekawymi, silnymi partnerami.

44

– A jak było na początku?

– Nasza historia rozpoczęła się w 1994 roku, ale pierwsze porozumienie podpisaliśmy w 1996. Wtedy Splot był takim klubem ludzi, którzy uznali, że należy pracować w tym kierunku. Byliśmy przekonani, że jest to ważna sprawa, ale chyba nie do końca wierzyliśmy, że tak długo wytrwamy i w końcu znajdziemy uznanie w środowisku, któremu służyliśmy. Bo to jest bardzo niewdzięczna rola. Wtedy to był klub zapaleńców, przekonanych o swojej misji, działających przede wszystkim na zewnątrz. A w tej chwili jest to znana, duża organizacja, mająca znaczący wpływ na dzieje trzeciego sektora i mocno angażująca się w działania na jego rzecz. Oczywiście, wiele osób zarzuca nam swego rodzaju egoizm. Nasze organizacje muszą się rozwijać, dbać o swój – coraz liczniejszy – personel, o swój image – to znaczy mieć coraz lepsze siedziby i coraz nowocześniejszy sprzęt. I to jest widoczne. Małym, słabym organizmom może to nawet przeszkadzać, że tu rosną jacyś „bonzowie”, instytucje, które zgarniają duże pieniądze, a im się jeszcze nie udaje. Ale

chyba taka jest kolej rzeczy – od fanklubu miłośników działań na rzecz trzeciego sektora, do profesjonalnej, zamężnej Sieci Splot.

– Infrastruktura jest często postrzegana jak „urząd ds. trzeciego sektora”. Czy ośrodkom Splotu udaje się unikać takiej etykiety?

– W wielu ośrodkach to się udało, chociaż wydaje mi się, że niektóre ulegały czasowo pokusie „zurredniczenia”. W moim ośrodku – w Gdańsku – również przyszło nam się zmierzyć z takimi tendencjami, bo ustawienie się po stronie dawcy zza biurka jest dużo łatwiejsze, niż wchodzenie w środowisko. Z drugiej strony, wydaje mi się, że projekty przez nas realizowane, szczególnie te, w których podejmujemy nowe, niekonwencjonalne działania w środowiskach lokalnych, pozwalają nam złapać równowagę. Powiedziałbym, że w większości Splot broni się przed „zurredniczeniem”, aczkolwiek ono czyha za rogiem i wiąże się z tymi dużymi pieniędzmi, które zaczynają się pojawiać. I nie chodzi o samo obsługiwanie tych pieniędzy – księgowo, administracyjne czy organizacyjne – ale o to, że mają one często zły wpływ na postawy ludzi. Po co pracować 12 godzin, kiedy można nawet 7,5, bo pieniędzy wystarczy i są one na dłuższy czas? Po co podejmować skomplikowane przedsięwzięcia, kiedy dość proste szkolenka przynoszą „dużą kasę”? To ryzyko jest duże, ale mam nadzieję, że Splot zwycięsko z tego wychodzi, chociaż nie bez pewnych perturbacji.

– Wasze hasło brzmi „Splot ludzi, pomysłów, działań”. O czym trzeba pamiętać, aby ten splot nie przekształcił się w węzeł gordyjski?

– To bardzo proste techniki: realizowane prawidłowo planowanie strategiczne, uaktualnianie planów w ciągu roku, dwóch i trzech. Ale to wszystko powinno być robione zgodnie ze sztuką – począwszy od misji, a skończywszy na działaniach i budżecie. Daje to nową perspektywę, takie odświeżenie, pozwala raz jeszcze się zastanowić, po co jesteśmy. Zawsze musimy pamiętać, że to my jesteśmy dla kogoś, a nie ten ktoś dla nas. Nie dostosowujemy godzin pracy do swoich potrzeb rodzinnych i koleżeńskich, a tematyki szkoleń tylko do naszych umiejętności, ale do

tego, czego się dowiedzieliśmy np. w ostatnim badaniu Klon/Jawor. Takie stałe podążanie za chęcią zaspokajania potrzeb naszych klientów jest rzetelne i stawia nas przynajmniej raz do roku na nogi. W tym sensie, że widzimy, gdzie jest góra, gdzie dół, a gdzie ta perspektywa horyzontalna, z którą musimy się zmierzyć. Zauważam, że w organizacjach, które nie przechodzą tego procesu regularnie (bo przecież wiadomo, co mamy robić, zrobiliśmy to w zeszłym roku, nie traćmy czasu i energii na to, co wszyscy wiedzą) takie oderwanie od rzeczywistości następuje szybciej.

Stawiamy na działanie profesjonalne, ale nie bezduszne. Profesjonalne w tym znaczeniu, że trzeba zawsze pamiętać, komu się służy. W utrzymaniu tej świadomości i nie zagubieniu najważniejszych wartości pomagają nam coroczne planowania strategiczne. Niemalże zasadą jest, że planowanie w jednym ośrodku Splotu prowadzi kolega czy koleżanka z innego ośrodka. Poza tym utrzymujemy świeżość działań także dzięki spotkaniom. Nie znam drugiej organizacji, która by miała 4 razy do roku walne spotkania. Na nich wymieniamy się swoimi doświadczeniami, osiągnięciami, problemami. Rozmawiamy o tym, co robimy. To nakręca. Słyszę od moich młodych pracowników: „Zobacz, a tamci robią to i to, czemu my tego nie spróbujemy?!”. Myślę, że tak się dzieje w każdym ośrodku. Zauważenie dobrych przykładów u kolegów, których się lubi, ceni i szanuje i którzy są w tej samej organizacji powoduje, że chce się robić coś więcej. To jest też obrona przed marazmem i zurzędniczeniem.

– Jaki był najtrudniejszy okres i wydarzenie w historii Sieci?

– Najtrudniejsze było wykluczenie pierwszego ośrodka. W naszych regulacjach mamy zapisane, kiedy może dojść do wykluczania naszego partnera. Proces wykluczania pierwszego ośrodka – z Poznania – trwał 2 lata i był dla nas bardzo ciężkim, ale i pouczającym doświadczeniem. Przecież żyliśmy się z tymi ludźmi, oswoiliśmy się z myślą, że oni zawsze byli, że są częścią tej dużej społeczności – żeby nie powiedzieć rodziny – i nagle trzeba było się przygotować do zupełnie nowej sytuacji. Trzeba było w sposób racjonalny i profesjonalny przyjrzeć się ich

działalności i podjąć tak drastyczną decyzję. Była ona długo rozpatrywana i była trudna, ale wydaje mi się, że wszystkich bardzo dużo nauczyła. I, gdy przyszło nam następnym razem podejmowanie podobnych decyzji, wiedzieliśmy, że to jest dobre, ponieważ trzeba oczyszczać swoje środowisko, nie można pozwalać na zbyt daleko idące odstępstwa od wspólnie przyjętych założeń. Było to jedno z najcięższych przeżyć w Splotcie, ale z drugiej strony – jedno z najbardziej budujących i uczących. Myślę też, że przestrzegające tych wszystkich, którzy chcieliby dać sobie zbyt dużo luzu. Bardzo wysoko ocenione zostało przez naszych sponsorów. Umiejętność dokonania samooceny i samooczyszczenia przez grantobiorcę jest dla nich bardzo ważna.

– Czy dostrzega Pan zmiany w relacjach Splotu z administracją, biznesem? Czy to są zmiany Was zadowalające?

– Zauważam ostatnio – i jest to nie tylko moje zdanie, ale także ekspertów, którzy brali np. udział w badaniu NGO's Sustainability Index – że zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym, współpraca z sektorem publicznym się poprawia. Generalnie jest coraz lepiej. Natomiast oczekiwania nasze są coraz większe i z naszego punktu widzenia tak oczywiste, że wydaje się, iż powinny być już dawno zaspokojone. Dlatego czasami nie dostrzegamy tych pozytywnych zmian. Bo są zbyt wolne. Administracja nie nadąża za tym, czego oczekuje społeczeństwo obywatelskie, przy czym społeczeństwo obywatelskie to nie tylko organizacje pozarządowe. I tutaj, z mojego punktu widzenia, mamy pewien regres. Zwolniło się tempo współpracy. Przez to blokowane są możliwości rozwoju postaw i aktywności obywatelskiej. Ale to jest chyba nasza cecha charakterystyczna. Co 4 lata pojawia się nowa ekipa, która musi się wszystkiego nauczyć. Czasami jest bardziej chętna do nauki, czasami mniej. I to będzie nam ciężko.

– Jak można sobie poradzić z tym problemem?

– Na pewno poprzez uniezależnienie się od administracji. Nie chodzi oczywiście o odwrócenie się od tych partnerów, Boże broń! Szczególnie ważne jest jednak unie-

zależnianie się finansowe i organizacyjne, abyśmy nie musieli ciągle wyciągać ręki do tych, którzy nie do końca nas rozumieją. Ogromnym wyzwaniem jest współpraca z biznesem – partnerem, który jest do nas bardzo podobny, jeśli chodzi o sposób podejmowania inicjatywy (odolnie) i funkcjonowania, a mniej – jeśli chodzi o cele. My, jako profesjonalnie działający „przedsiębiorcy społeczni”, możemy ich natchnąć obywatelskim sposobem myślenia. Nie chcę powiedzieć, że w sektorze biznesu nie ma takich postaw. Oczywiście są, inaczej w ogóle byśmy nic wspólnego z nimi nie mieli. Niemniej jednak ważnym zadaniem jest cierpliwe rozwijanie tej współpracy i budowanie relacji prawdziwie partnerskich. Pokazywanie, że nam na nich zależy, a uczenie się od nich efektywnych metod pracy, zarządzania majątkiem i pieniędzmi.

– Jakie wyzwania na następne 10 lat? Jak długo będzie Splot trwał?

– Aż spełni całkowicie swoją rolę. Mamy w swoim gronie ludzi, którzy prowadzą badania, mają teoretyczną wiedzę o sektorze, podążają za różnymi nowymi trendami na świecie i natychmiast przymierzają, czy w Polsce nie dało by się tego zastosować. Nie zabraknie nam nowych ciekawych przestrzeni, którymi ośrodki powinny się zainteresować. Nie obawiałbym się, że – przy tak dynamicznie rozwijającym się sektorze obywatelskim i jego otoczeniu – ośrodki i Sieć Splot nie będą miały co robić. Ważne, żeby zawsze umieć rozpoznać, co jest najważniejsze. Wsłuchiwać się w głosy naszych klientów. Codziennie Splot ma do czynienia z kilkudziesięcioma organizacjami

pozarządowymi – przy szkoleniach, konsultacjach. Jeżeli ich nie zlekceważymy, jeżeli będziemy do nich podchodzili poważnie, to wzbogacimy naszą wiedzę i wrażliwość, a wtedy nie grozi nam brak pracy. Nie zagrozi nam także zwiotczenie i zurzędniczenie, chociaż to – według mnie – będzie największym wyzwaniem: być czujnym i nie zapominać, po co ośrodki zostały powołane. Nawiązywać do swojej – teraz – 10-letniej, a potem może 15-, 20-letniej tradycji. Patrzyć na rolę, jaką mieliśmy do odegrania, jaką mamy w tym momencie i jaką możemy odegrać. To wszystko da się przewidzieć dzięki wrażliwości społecznej i za pomocą narzędzi badawczych.

Myślę, że najważniejszym wyzwaniem dla wszystkich struktur, wspomagających aktywność obywatelską jest działanie na rzecz zmniejszenia ogromnego rozwarstwienia, jakie następuje w sektorze. Nie chodzi o blokowanie tych największych i najlepszych czy „poganianie” w rozwoju tych najmniejszych. Jednakże pewna równowaga w rozwoju i solidarność sektorowa wydaje się konieczna. Trzeba znaleźć takie formuły współpracy i wspierania, które pozwolą każdej inicjatywie obywatelskiej osiągać najlepsze z możliwych rezultatów, dając przy tym osobistą satysfakcję osobom zaangażowanym w te działania. Wydaje się, że budowanie autentycznego partnerstwa jest tu najlepszą formułą. Pozwala włączyć bardzo różnych partnerów do współpracy. Jest tam miejsce i dla wielkich, którzy zagwarantują bezpieczeństwo działania i dla malutkich, którzy z najlepszą intencją i wrażliwością uzupełnią zasadnicze działania, ucząc się i wzmacniając swoją pozycję przy tej okazji.

**Sieć Splot
współpracowała
i współpracuje
z organizacjami
z Irlandii, Stanów
Zjednoczonych
Ameryki, Wielkiej
Brytanii, Niemiec.**

partnerami Sieci Splot są: Akademia Rozwoju Filantropii, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Centrum Wolontariatu, The Co-operating Dutch Foundations, Non-Governmental Organization Information and Support Centre – NISC, Northern Ireland Council Voluntary Action – NICVA, Porozumienie Niemiecko-Polskie w Salzgitter, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP, Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Związek Biur Porad Obywatelskich, Bank Drugiej Ręki, Merseyside Network for Europe.

419

4x3 o organizacjach:

Marcin Dadel
Piotr Gliński
Paweł Jordan
Jan Jakub Wygnański

3 GRZECHY...

3 SUKCESY...

3 ŻYCZENIA DLA...

ORGANIZACJI

INFRASTRUKTURALNYCH

(...) Zakładanie i działanie efektywnych „organizacji infrastrukturalnych” jest jednym z najbardziej delikatnych zadań, wobec których stoją instytucje społeczeństwa obywatelskiego, a zarazem jedno z najważniejszych. Mimo przeszkód i trudności, z jakimi często zmagają się organizacje infrastrukturalne, mogą one odegrać kluczową rolę we wzmacnianiu spójnego wizerunku sektora i przewyciężyć najbardziej rozpowszechnione mity oraz ignorancję. Mogą się też przyczynić do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego bardziej bezpośrednio – promując życzliwy klimat prawny i podatkowy, propagując szkolenia, budowanie potencjału organizacyjnego i podstawowych badań; a także wspierając organizacje i wzmacniając głos sektora. Z tych powodów budowanie infrastruktury organizacyjnej sektora staje się priorytetem tak samo ważnym, jak budowanie organizacji członkowskich. W istocie, te dwa procesy się wzajemnie wzmacniają.

[Deklaracja opracowana na 14. Konferencji Johns Hopkins International Fellows in Philanthropy Program, Istanbul, Turcja 1 – 3 lipca 2002.]

(...) Z punktu widzenia wyzwań, stojących przed infrastrukturą najważniejszym chyba wnioskiem (...) jest fakt istnienia tak znaczących różnic, dzielących organizacje z terenów wiejskich i małych miast od tych, mających siedziby w większych miastach. Objawiają się one z jednej strony w specyfice problemów i potrzeb, a z drugiej w dysproporcjach w poziomie korzystania z usług infrastruktury. Wydaje się w związku z tym, że zahamowanie procesu „rozwarstwiania się” sektora pozarządowego wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na silniejsze wsparcie rozwoju organizacji spoza dużych miast, przez zwiększenie dostępności „wyspecjalizowanych”, dedykowanych organizacjom usług, przy jednoczesnym takim ich profilowaniu, żeby były bardziej adekwatne do potrzeb tych organizacji.

[Z raportu „Popyt na usługi organizacji infrastrukturalnych i ich ocena” Stowarzyszenia Klon/Jawor. Raport opracowano na zlecenie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, będącej operatorem Funduszu ProBonus.]

MARCIN DADEL

członek Rady Działalności Pożytku Publicznego

3 GRZECHY

Tych grzechów zapewne jest więcej niż 3, ale wydaje się, że jednym z podstawowych jest brak wspólnej wizji rozwoju sektora. Albo nawet brak wyznaczonych priorytetów we wspieraniu jego rozwoju. Z tego wynikają inne grzechy, które są już bardziej dyskusyjne (właśnie dlatego, że brakuje porozumienia w kwestiach kluczowych).

Moja wizja infrastruktury wiąże się z jej bezpośrednią odpowiedzialnością nie tylko za już istniejące organizacje, ale za to co jest wcześniej, a więc zaangażowanie obywatelskie w ogóle. W ostatnich latach skupienie na wypracowaniu przyjaznego otoczenia prawnego oraz dbanie o uwzględnienie organizacji w rozmaitych dokumentach, spowodowało, że organizacje infrastrukturalne wycofały się lub znacznie ograniczyły bezpośrednią pracę w małych, słabo zorganizowanych środowiskach. Ich rola w szeroko rozumianej edukacji obywatelskiej, tworzeniu przyjaznego klimatu dla włączania obywateli w różne działania społeczne, nie jest zbyt wielka. A potrzeba takiej pracy animacyjnej – trudnej i często rozciągniętej w czasie – jest ogromna. Zwłaszcza teraz, gdy środowisko pozarządowe rozwarstwia się na organizacje-instytucje, radzące sobie z trudnymi projektami, procedurami i biurokracją oraz na organizacje słabe instytucjonalnie, często woluntarystyczne lub hobbyistyczne.

I trzeci grzech, na który zwróciłbym uwagę to przyzwyczajenie do starych metod pracy. Brakuje nowych rozwiązań, które dostosowane byłyby do potrzeb organizacji. Wynika to m.in. z tego, że niewiele czasu poświęca się na poznawanie tychże organizacji i ich potrzeb. Mam ostatnio wrażenie, że infrastruktura przestała nadążać za zmianami w sektorze.

3 SUKCESY

To, co na pewno udało się infrastrukturze, a być może i całemu sektorowi, to system wewnętrznej komunikacji – a więc media pozarządowe. Portal www.ngo.pl to ewenement na skalę europejską. Pewnie dla wielu z nas oczywiste jest jego istnienie, ale wystarczy zapytać kolegów z krajów ościennych, czy tam funkcjonują podobne narzędzia. Dla wielu polskich organizacji ten system informacji jest podstawą ich pracy i zdobywania wiedzy. Portal stał się też ważnym narzędziem kreowania opinii i nacisku – zwłaszcza na niektóre działy administracji publicznej.

Infrastruktura, mimo wielu różnic między organizacjami, które ją tworzą, potrafi ze sobą współpracować w razie kryzysu. Sytuacje kryzysowe bardzo szybko mobilizują całe to środowisko, które jest wówczas w stanie mówić jednym głosem. W działaniach codziennych współpraca jest o wiele trudniejsza i często okupiona wielkim wysiłkiem.

I wreszcie – bardzo pozytywna rola organizacji infrastrukturalnych w budowaniu wizerunku trzeciego sektora. Coraz częściej możemy zauważyć partnerskie działania organizacji z biznesem, czy też dostrzeganie (choć cały czas z wysiłkiem) organizacji przez administrację publiczną. To właśnie praca organizacji infrastrukturalnych powoduje tę zmianę.

3 ŻYCZENIA

Mam 3 małe życzenia:

- 1) większe zaangażowanie w pracę u podstaw, zwłaszcza w małych i nieaktywnych środowiskach,
- 2) większy wpływ na tworzenie strategii sektorowych i horyzontalnych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym,
- 3) i wreszcie – wypracowanie wspólnej wizji kierunków rozwoju sektora albo przynajmniej uzgodnienie kluczowych spraw, którymi infrastruktura wspólnie powinna się zajmować.

PIOTR GLIŃSKI

sociolog, IFIS PAN

SUKCESY

Poproszono mnie o wymienienie grzechów i sukcesów organizacji infrastrukturalnych. Zacznę od sukcesów. Główną zasługą organizacji infrastrukturalnych jest ich – naprawdę wielki – wkład w rozwój trzeciego sektora. Można powiedzieć, że polski sektor organizacji pozarządowych rozwijał się dzięki dwóm mechanizmom. Jeden to czynnik samorozwojowy i edukacyjny, czyli to, co musieliśmy, jako społeczeństwo, zrobić sami. Drugi – to pomoc zagraniczna, przy czym nie mam na myśli jedynie pomocy finansowej, ale także know-how i przenoszenie na nasz grunt pewnych wzorców kulturowych. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim przypadku organizacje infrastrukturalne odegrały olbrzymią rolę. Ważny był także tzw. efekt boomerangowy – czyli nacisk, jaki wywierały struktury zachodnie (głównie amerykańskie) na nasze elity np. w zakresie absorpcji funduszy, przyjmowania nowych wzorów kulturowych, współpracy z trzecim sektorem.

Organizacje infrastrukturalne przyczyniły się także do odzyskiwania kultury społecznikowskiej. Udało się wyzwolić ducha wspólnoty i doprowadzić do zmiany – wytworzyło się środowisko, które się zintegrowało i nastąpiła pewna zmiana kulturowa.

Przy tym trzeba pamiętać, że organizacje te cały czas wykonują swoją normalną pracę, czyli poradnictwo, udzielanie informacji itd. Mają także olbrzymi wkład w zmiany w prawie, jakie się dokonały w ostatnich latach i tzw. demokratyzację demokracji.

ZAGROŻENIA

Zamiast o grzechach, wolę mówić o zagrożeniach, jakie stoją przed infrastrukturą trzeciego sektora. Jednym z nich jest pewien rodzaj „oligarchizacji”. Dostyc naturalna jest pokusa, aby iść na skróty. Decyzje, ważne dla całego środowiska, podejmowały grupy osób, które miały specyficzne stosunki z przedstawicielami władzy. Często

było to wymuszone sytuacją – konieczność wymagała szybkiej decyzji, bez odwoływania się do bardziej wysublimowanych procesów demokratyzacji. Ta „oligarchizacja” nie ma jakiś wyuzdanych form, ale są z nią związane 2 inne niepokojące zjawiska. Jedno to tzw. „governalizaacja”, czyli zbytne zbliżenie z różnymi instytucjami rządowymi i ich zastępowanie w niektórych kompetencjach. Drugie zjawisko to źle rozumiana „profesjonalizacja” trzeciego sektora. Sama w sobie nie jest ona zła i jest ważna dla organizacji. Pod warunkiem jednak, że pamięta się o trzeciosektorowym etosie, samoregulacji i misyjności. A o tym, niestety, często się zapomina. Profesjonalizacja w sensie technokratycznym nie jest dla sektora dobra. Wiąże się często z zagrożeniem komercjalizacji, czyli uzależnienia od projektu kosztem misji organizacji. To powoduje, że zwiększa się dystans między organizacjami infrastrukturalnymi a organizacjami lokalnymi. Inne zagrożenie dla działań i roli infrastruktury to zbytne skupienie się na tym, co w Warszawie, a nie na tym, co lokalnie. Najważniejsze byłoby utrzymanie proporcji. Konsekwencją dystansu, o którym wspominałem wcześniej, jest to, że małe organizacje nie są w stanie spełnić wymogów, jakie się im stawia, nie umieją tak ściśle działać w przyjętej formule trzeciosektorowej i czują się przez to mało profesjonalne. To wymaga większej elastyczności od infrastruktury, ale nie wiem, czy jest możliwe w niektórych sytuacjach.

ŻYCZENIA

Życzyłbym infrastrukturze przede wszystkim przezwyciężenia tych zagrożeń, o których mowa wyżej. Życzę mądrej profesjonalizacji, mądrego lobbingu, większej demokratyzacji, ale przy zachowaniu zdrowego rozsądku. Większych zasobów, dzięki temu można liczyć także na większe wsparcie polityczne. Życzę, aby trzeci sektor stał się partnerem dla władzy i nie musiał żebrać, by go wysłuchano.

Życzyłbym też, aby udało się wyzwolić aktywność obywatelską tam, gdzie jej nie ma. Wypełnić te „białe plamy”. Sektor ma wiedzę i umiejętności do tego potrzebne. Trzeba je tylko odpowiednio ułożyć i je powiełać. Jestem zwolennikiem dużych programów aktywizujących

– do ich przeprowadzenia potrzebne są jednak decyzje polityczne. Infrastruktura mogłaby odegrać w takich programach ogromną rolę. Gdyby to, co robią organizacje infrastrukturalne udało się rozszerzyć na cały kraj, może mielibyśmy jakąś piękną, wielką zmianę społeczną. Ale to jest raczej marzenie.

Życzę też, aby udało się wśród organizacji uniknąć tego napięcia, które jest obecne teraz w naszym życiu społecznym. Polityka może się przenosić na trzeci sektor. Trzeba tego uniknąć, poznać racje obu stron, bez hysterii, co oczywiście nie będzie proste.

[notowała Magda Dobranowska-Wittels]

PAWEŁ JORDAN

Stowarzyszenie BORIS

Zanim napiszę o „grzechach”, sukcesach i wyzwaniach organizacji infrastrukturalnych, chciałbym po pierwsze zauważyć, że używanie pojęcia „infrastruktura” w odniesieniu do organizacji wspierających jest bardzo niefortunne. Zazwyczaj „infrastruktura” kojarzy się z budynkami, mostami, drogami... A nie o to przecież nam chodzi. Po drugie, trzeba sobie uświadomić problemy definicyjne. Organizacje wspierające nie są monolitem. Wiadomo, chodzi o wspieranie aktywności, ale jakiej? Organizacji czy ludzkiej?

PROBLEMY

Zadano mi pytanie, jakie są 3 grzechy organizacji wspierających? Wolałbym mówić nie o grzechach, ale o problemach, z jakimi się zmierzaliśmy. Powszechne jest mniemanie, że grzechem infrastruktury jest niedopasowanie usług do potrzeb klientów. Takie zarzuty, kierowane do wszystkich są, moim zdaniem, niesłuszne. Na pewno jednak naszym problemem jest różny poziom świadczonych usług i niemożliwość ich „globalnego” wystandaryzowania.

Drugi problem – nie jesteśmy w stanie wszędzie dotrzeć. Chociaż sieć organizacji wsparcia powiększa się, gdybyśmy pojechali 20 km od miejsca, w którym mamy siedzibę – okazało by się, że tam nie wiedzą o naszych usługach. Można znaleźć kilka tego przyczyn (zasoby, możliwości finansowe, umiejętności itd.), ale fakt pozostaje. Trzeba zwrócić większą uwagę na bezpośrednie oddziaływanie i aktywne docieranie do coraz większej liczby społeczności.

Trzecia niepokojąca sprawa to traktowanie organizacji wspierających wyłącznie jako miejsca pracy. Może takie podejście czasami dobrze wpływa na „niezdrową” misyjność, ale jeśli traci się ją zupełnie, to mamy po prostu biuro. To jest zagrożenie w niektórych organizacjach, chociaż nie można wszystkich wrzucać do jednego worka.

Sprawą, którą uważam za nasz ewidentny grzech, jest PR. Robimy to źle i nieumiejętnie. Nie jest nam potrzebna duża globalna strategia, która nas wszystkich połączy, ponieważ to jest nierealne. Nam jest potrzebne zilustrowanie rzeczy, które się wydarzyły dzięki naszemu wsparciu. Wtedy okaże się, że tego jest dużo i że są to dobre rzeczy. Nie wykorzystujemy realnych efektów, żeby pokazać siebie i tę synergę, która istnieje między naszymi organizacjami.

SUKCESY

Powstanie i rozwój dużych i silnych sieci wsparcia – to uważam za niewątpliwy sukces, tym bardziej, że po drodze trzeba było pokonać wiele trudności. Wielu jest sceptyków, którzy nie wierzą w sieciowanie. Dla mnie jest to najświeższy i najważniejszy światowy pomysł na współpracę. Tworzenie różnych konstelacji relacji międzyludzkich. Na to nakłada się współpraca i dopiero z tego mamy nową jakość. Gdy popatrzymy na ilość i różnorodność programów, które były i są realizowane – także można mówić o sukcesie. Chociaż być może one powinny się bardziej przenikać. Powstanie Centów Wolontariatu, Sieci Splot, Stowarzyszenia Trenerów Organizacji Pozarządowych, Funduszy Lokalnych, Biur Porad Obywatelskich, Centrów Aktywności Lokalnej, Forum Inicjatyw Pozarządowych, wielu pozarządowych federacji regionalnych i ogólnopolskich. Te organizacje tworzą przestrzeń wsparcia na różnych poziomach: dla pojedynczego człowieka, organizacji. Są także ważne dla podejmowania współpracy pomiędzy samymi organizacjami, organizacjami a sektorem publicznym, a także światem biznesu. Bez nich nie można byłoby mówić o dynamicznym rozwoju trzeciego sektora.

WYZWANIA

Wyzwania płyną przede wszystkim z pytania „Jak możemy sobie pomóc w naszych działaniach w różnych społecznościach?”. Przeszliśmy już fazę pionierską, sporów, związków emocjonalnych, potem rozrost i rozproszenie. Teraz każdy skupia się na swojej działce. Mamy wyraźnych liderów poszczególnych „odcinków”, ale brakuje między nami dialogu. Brakuje nawet mniej formalnych

spotkań, podczas których można porozmawiać nie tylko o tym, co tu i teraz, ale na przykład o tym, w jaki sposób trafiać z naszymi usługami i produktami tam, gdzie ich jeszcze nie znają. Moim zdaniem trzeba się oprzeć na „węzłach” – ludziach aktywnych regionalnie i tam rozpoznawalnych, którzy mogą „promieniować” na swoje mikroregiony. A nie na centralach. Powinniśmy zmienić strategię i wspierać te „węzły”, ale też korzystać z ich wiedzy i doświadczeń. Wspólna budowa, uzupełnianie, pomaganie sobie, korzystanie z różnych doświadczeń. To są wyzwania.

[notowała Magda Dobranowska-Wittels]

KUBA WYGNAŃSKI

Stowarzyszenie na rzecz FIP

ZASŁUGI

Pamiętam same początki. Lata 90. I wspólne głębokie przekonanie, że oto uwolniła się przestrzeń dla działań obywatelskich i że tym, co przestrzeń wypełni będą liczne stowarzyszenia obywateli. Wtedy właśnie pojawiły się (czy ujawniły) tysiące inicjatyw powołanych do niesienia pomocy potrzebującym. Nieomal równocześnie powstawały inicjatywy, których istota miała polegać na pomocy pomagającym. Mało osób pewnie wie, że Klon/Jawor pierwotnie nazywał się Bankiem Informacji Samopomocy Społecznej, a Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Samopomocowych to nic innego jak ... BORIS. Warto po tylu latach rozszyfrować i przywołać nasze pierwotne intencje i zapytać siebie, czy istotnie udało nam się wypełnić te funkcje.

Na początku lat 90. powstały zatem w Polsce organizacje, które można określić jako tzw. infrastrukturę trzeciego sektora. Powstała nawet infrastruktura infrastruktury – w ten chyba sposób trzeba nazwać organizacje takie jak Splot czy Klon/Jawor. Polska była zresztą krajem, w którym koncept tzw. infrastruktury i pomocy technicznej dla organizacji wyraźnie i od samego początku intencjonalnie odróżniany był od inicjatyw, których celem miało być rzecznictwo interesów sektora. Pierwotnie mieliśmy być (jako infrastruktura) przede wszystkim „technokratami” – w dobrym znaczeniu tego słowa, a nie „politykami” do spraw trzeciego sektora. Później, z różnych powodów, rozdział ten był trudny do utrzymania. Nie jest to niczyja wina, ani zasługa – po prostu tak wyszło.

Zgodnie z wynikami najnowszego badania (rok 2006) Klon/Jawor mniej więcej jedna na sto organizacji uważa, że jej głównym celem jest wspieranie innych inicjatyw i organizacji. Co dziesiąta twierdzi, że jest to jeden (niekoniecznie jedyny cel jej działania). Oznaczałoby to, że tzw. infrastruktura sektora jest obecnie dość liczna. Warto zapytać: jaki jest bilans jej działalności? Pisząc te słowa nie zna ani co setnej, ani tym bardziej, co dzie-

siątej organizacji pozarządowej w Polsce. Zna natomiast nieźle to, co można określić jako rdzeń infrastruktury, a zatem w szczególności Sieć Splot i wchodzący w jego skład Klon/Jawor. Więcej, można nawet w obydwu przypadkach uznać mnie za jednego z pomysłodawców tych przedsięwzięć. Nie zamierzam nawet udawać bezstronności w wypowiedzianych sądach. Mam świadomość, że tam, gdzie będą one krytyczne, mają w dużej mierze samokrytyczny charakter.

Zacznę jednak od tego, że pomimo pewnych zaniechań i kłopotów (o jakich za chwilę) ogólny bilans działania infrastruktury, w moim przekonaniu, jest zdecydowanie dodatni. Wydaje mi się, że bez jej udziału nie udało by się w ogóle wypromować pojęcia „trzeci sektor” w Polsce. Infrastrukturze nie sposób też odmówić wielu zasług w wewnętrznej integracji środowiska pozarządowego (choćby poprzez organizowanie takich spotkań jak ogólnopolskie i lokalne Fora Inicjatyw Pozarządowych). Na koniec – co pewnie w tym przypadku najważniejsze – organizacje infrastruktury realnie pomogły powstać, a następnie działać tysiącom organizacji. Zgodnie z moją wiedzą, Polska (wśród krajów byłego bloku komunistycznego) ma zdecydowanie najlepiej rozwiniętą infrastrukturę działań pozarządowych.

PROBLEMY/PRZESTROGI

Na infrastrukturze spoczywa olbrzymia odpowiedzialność i szczególna rola. Między innymi z tego powodu to właśnie organizacje infrastrukturalne zdecydowanie częściej niż inne wspierane były od początku lat 90. ze środków zagranicznych fundacji. Dla wielu organizacji infrastruktura tworzy punkt odniesienia dla ich własnego sposobu działań. Z samej swej natury organizacje infrastrukturalne (i ich zasługi) są bardziej widoczne niż inne. To samo dotyczy ich wad. Jeśli zatem organizacja, która wyklada innym znaczenie misji w działaniach, sama zaczyna się mijać ze swą misją – mamy problem. Jeśli, zamiast z zapałem i wyobraźnią wspierać tych, którzy szukają u niej pomocy, traktuje ich jak klientów lub petentów albo, co gorsza, konkuruje z nimi – mamy problem. Jeśli, zamiast przecierać szlak dla innych, zaczyna

kontrolować dostęp do informacji i zasobów – mamy problem. Jeśli, zamiast budować porozumienia między organizacjami, sama nie może znaleźć wspólnego języka – mamy problem. Jeśli wreszcie, zamiast wspierać innych, koncentruje się na sobie samej, karmi sama siebie i ignoruje potrzeby organizacji, dla których powstała – to mamy bardzo duży problem. Powyższa wyliczanka nie jest bynajmniej listą win obecnej infrastruktury. Choć oczywiście objawy tych problemów pojawiają się od czasu do czasu także wśród organizacji infrastrukturalnych. Jest to jednak przede wszystkim lista przestróg.

Przejdźmy teraz do tego, co istotnie uznać można za ograniczenia organizacji infrastrukturalnych.

Po pierwsze, infrastrukturze nie udało się rozwiązać problemu skali działań. Jeśli wyjść poza – łatwe w obecnych czasach dzięki internetowi – mechanizmy dostępu do informacji, pozostałe usługi, takie jak poradnictwo, doradztwo czy konsultacje, są znacznie rzadszym dobrem i – jak pokazują badania Klona/Jawora – bardzo niewielki procent organizacji korzysta w tym zakresie z pomocy instytucji zewnętrznych (przy czym często nie są to organizacje infrastrukturalne).

Infrastruktura „utknęła” w miastach i – poza pewnymi wyjątkami – nie ma jej tam, gdzie mogłaby być najbardziej potrzebna. Ciągłe brakuje w Polsce pomysłu na powszechnie dostępną, lokalnie zakorzoną infrastrukturę obywatelską. W moim przekonaniu konieczne jest wypracowanie specyficznych mechanizmów dystrybucji sprawdzonych wzorów działania. Nie wystarczy opisywanie tych modeli. Konieczna jest ich aktywna dystrybucja w środowiskach lokalnych. Potencjalna rola infrastruktury w tych działaniach jest trudna do przecenienia.

Konieczność różnorodności usług. Wiele zrobiono w dziedzinie wyrównywania, ujednorodnienia i ochrony minimalnych standardów działań organizacji infrastrukturalnych. Nie udało się natomiast dopracować odpowiedniego poziomu różnorodności. Konieczna jest znacznie szersza i zróżnicowana paleta działań.

W środowisku organizacji infrastrukturalnych nie dopracowaliśmy się też jeszcze dobrego pomysłu na włączenie do „naszego mandatu” działań, wykraczających poza pomoc organizacjom pozarządowym. Nie ma pomysłu na szerszą animację działań obywatelskich, które mogą mieć przecież inne, mniej formalne struktury.

Sama infrastruktura nie wypracowała trwałego modelu finansowania swoich działań (sprzedaż usług, granty, kontraktowanie usług etc.). W konsekwencji, poszczególne organizacje „szantażowane” są ciągłymi wyzwaniem i zmuszają się do angażowania w działania konieczne dla ich utrzymania, ale nie całkowicie zgodne z ich misją.

Infrastrukturze brakuje nowego przywództwa. Zatrudnia wprawdzie coraz więcej osób, ale nie pozyskuje nowych liderów. Bez nich grozi jej, że zamieni się w sieć usługową, pozbawioną wewnętrznej sterowalności. Owszem rozbudowaną, ale bez charakteru.

MARZENIA

Po pierwsze, marzy mi się, że infrastruktura zminimalizuje groźby pojawiania się opisanych wyżej problemów. Infrastruktura tradycyjnie kojarzy się z pomocą techniczną dla organizacji. To rodzaj instytucjonalnego *know how* w środowisku organizacji. Można powiedzieć, że ten techniczny i instrumentalny problem rozwiązujemy coraz lepiej. W tej sytuacji pilniejsza jest odpowiedź na bardziej fundamentalne pytanie: po co to wszystko robimy? Kwestia *know why* staje się coraz istotniejsza i życzyłbym sobie, aby infrastruktura potrafiła odpowiedzieć sobie na to pytanie, a także, aby pomogła odpowiedzieć na nie innym. Częścią tego ćwiczenia mogłaby być szersza debata na temat roli infrastruktury. W szczególności warto do rozmowy tej zaprosić organizacje, które korzystają lub potencjalnie powinny korzystać z jej usług.

Opisane wyżej marzenia to właściwie życzenia dotyczące tego, czym powinna zająć się infrastruktura i jak powinna pomagać innym. Wypada zakończyć życzeniem, aby także sama infrastruktura doczekała się pomocy. Opisanych wyżej oczekiwań nie będzie mogła bowiem wypeł-

nić bez istotnego wsparcia ze strony innych sektorów (w tym wsparcia ze środków publicznych). Dotychczasowa praktyka w tym zakresie nie nastraja dobrze. Brakuje systemowego wsparcia dla infrastruktury działań obywatelskich (podobnej choćby w części do tej, jaką buduje państwo dla rozwoju przedsiębiorczości). Istnieje powszechne przekonanie o potrzebie rozwoju gospodar-

czego. Mniej powszechne jest przekonanie o znaczeniu aktywizacji obywateli, samopomocy i wspólnego działania dla wspólnoty. Inicjatywy tego rodzaju postrzegane są w najlepszym przypadku jako rodzaj nieszkodliwego uzupełnienia dla działań innych sektorów. Marzę, żeby to się zmieniło.

ośrodki Sieci Splot wydały
ponad 180 tys. egzemplarzy
czasopism (m.in. ROCZNIAK,
SOCIOUS, LOS – Czasopismo
Samopomocy Społecznej,
POZARZĄDOWIEC,
GAZETA.NGO.PL)

ośrodki Sieci Splot wydały
ponad 100 tytułów publikacji
(poradników, informatorów,
podręczników)

Sieć Splot uzyskała
patronat Ministerstwa
Rozwoju Regionalnego
w zakresie szkoleń,
dotyczących instrumentów
strukturalnych Unii
Europejskiej

61

kalendarium

- 1993** Powstanie BORIS, Fundacji RC
- 1994** Projekt PHARE SED 022
- 1995** Pierwszy wspólny projekt
- 1996** Podpisanie pierwszego porozumienia
- 2000** Pierwsze rozszerzenie Sieci
- 2001** Pierwsze wykluczenie ośrodka z Sieci
- 2002** Rejestracja związku stowarzyszeń
- 2003** Program EURO-NGO
- 2005** Pierwsze ośrodki stają się ROSzEFS-ami

POWSTANIE BORIS

PAWEŁ JORDAN

Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych – BORIS rozpoczęło swoją działalność w 1992 r., aby wspomagać proces powstawania i rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce.

Inicjatorami powołania BORIS byli:

- Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Warszawie,
- Fundacja im. S. Batorego,
- Fundacja dla Polski,
- Fundacja Pomoc Społeczna SOS,
- Biuro Informacji o Fundacjach i Stowarzyszeniach BIFIS,
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych FISE oraz
- Bank Danych o Organizacjach Pozarządowych Klon/Jawor.

W 1999 roku BORIS zmienił swoją formułę prawną i obecnie działa jako Stowarzyszenie. W 2003 roku obchodziliśmy swoje 10-lecie.

62

POWSTANIE FUNDACJI RC

JERZY BOCZOŃ

---

13 stycznia 1993 był dla losów Fundacji RC nie tylko dniem złożenia wniosku rejestracyjnego w Sądzie Rejestrowym w Warszawie, ale również momentem prezentacji idei Fundacji RC w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, które – zgodnie ze statutem – pełni nadzór nad pracą Fundacji. Planowane na 15 minut spotkanie z dyrektorem Krzysztofem Mikulskim, zamieniło się w blisko dwugodzinną dyskusję. Oprócz ówczesnego kierownika Programu PHARE 022 Pawła Łukasiaka, wziął w niej również udział ekspert Unii Europejskiej Peter Newman. Okazało się bowiem, że w ramach tego programu planowane jest powołanie Regionalnych Ośrodków Wsparcia w pięciu dużych miastach. Gdańsk był brany pod uwagę, jako jedno z tych miast. Nasza Fundacja idealnie odpowiadała warunkom stawianym przez program. Właściwie decyzja została podjęta natychmiast, Fundacja RC będzie jednym z ROW i wejdzie do programu. W taki oto sposób staliśmy się na samym wstępie działalności grantobiorcą i partnerem w realizacji tego ważnego dla sektora pozarządowego w Polsce programu. Związani byliśmy z nim prawie 3 lata i doświadczenia te niezwykle pomogły w dalszym rozwoju zarówno naszej Fundacji, jak i całej Sieci Splot.

PROJEKT PHARE SED 022

PAWEŁ ŁUKASIAK, STOWARZYSZENIE AKADEMIA ROZWOJU FILANTROPII

Wszystko zaczęło się jeszcze w czasach mojej pracy w Komitecie Obywatelskim przy Lechu Wałęsie. Miałem wówczas przyjemność współpracować z Kubą Wygnańskim przy tworzeniu zespołu ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Było to związane z napływającymi z zagranicy ofertami pomocy dla inicjatyw obywatelskich. Wtedy też Kuba Wygnański zaczął tworzyć pierwszą bazę danych o organizacjach pozarządowych KLON.

Z Komitetu Obywatelskiego trafiłem do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Tam wówczas spotkało się wiele osób, które – pod wodzą takich autorytetów jak Jacek Kuroń, Joanna Staręga-Piasek i Irena Wójcicka – na nowo kształtowały polską politykę społeczną. Pracując tam, odpowiadałem m.in. za współpracę z organizacjami pozarządowymi. Tworzyliśmy pierwsze programy dla organizacji pozarządowych. Nie była to łatwa praca, ponieważ trzeba sobie uświadomić, że wtedy naprawdę niewielu urzędników administracji publicznej uznawało wartość i istotną rolę organizacji pozarządowych. W trakcie naszej pracy, zdaliśmy sobie sprawę także z tego, że cały trzeci sektor pozbawiony jest instytucji wspierających, infrastruktury. Wówczas uruchamiany był w Polsce program PHARE SED 022. Wspólnie z Peterem Newmanem, który był konsultantem Unii Europejskiej skierowanym do pomocy w przygotowaniu programów przedakcesyjnych w MPiPS, zaplanowaliśmy zręby 2 pierwszych programów dla organizacji infrastrukturalnych: tworzenie bazy organizacji pozarządowych oraz tworzenie Regionalnych Ośrodków Wsparcia, tzw. ROW-ów. Spotykaliśmy się z organizacjami, jeździliśmy po całym kraju w poszukiwaniu partnerów, kontaktów. W rezultacie tego projektu, w 5 miastach – Warszawie, Poznaniu, Lublinie, Katowicach i Gdańsku – powstały ROW-y. To właśnie one później połączyły się w sieć, dzisiejszy Splot.

Pamiętam, że naszym ówczesnym pracom towarzyszyły ogromne emocje. Niebawem wprost zaangażowanie ludzi. Próbowaliśmy, dyskutowaliśmy – jakie będą funkcje, usługi i rola tych nowych tworów. Działaliśmy trochę na zasadzie prób i błędów. I czuliśmy się, jak na dużej arenie – bo otoczenie się nam przyglądało i czekało, co z tego wyjdzie. Myślę, że wyszło nam sporo dobrego. *[notowała: Magda Dobranowska-Wittels]*

PIERWSZY WSPÓLNY PROJEKT

JERZY BOCZOŃ, FUNDACJA RC

Niezwykle ważnym momentem kształtowania naszej sieci było przygotowanie i późniejsza realizacja pierwszego, wspólnie pisanego projektu finansowanego ze środków europejskich. Sama praca przy budowaniu projektu była wielkim doświadczeniem. Jednym z tych, które pozwoliło odkrywać nasz faktyczny potencjał. Praca na projektem trwała ponad pół roku. Odpuściliśmy jeden z terminów konkursu, uznając że nie jesteśmy jeszcze gotowi. Kiedy praca została zakończona, mieliśmy przekonanie, że jest to bardzo dobry, potrzebny projekt. Nasi zewnętrzni recenzenci byli również zadowoleni. Projekt Open Society Network uzyskał 200 tys. ecu i pozwolił na dwuletnią współpracę 6 ośrodków i partnera z Irlandii Północnej – Notheren Ireland Council fo Voluntary Action [NICVA]. Projekt miał 6 ścieżek i każdy z partnerów był odpowiedzialny za rozwój jednej z nich, a także wymianę doświadczeń i umiejętności z pozostałymi. Były to następujące ścieżki: współpraca z samorządem, współpraca z biznesem, rozwój wolontariatu, media obywatelskie, model szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz badania i upowszechnianie informacji poprzez nowoczesne technologie. Jednym z elementów projektu była wizyta studyjna w Belfaście, która oprócz dużych wartości poznawczych, dała sieci świetną okazję do integracji. Bardzo zaprzyjaźniliśmy się również z pracownikami NICVA – tak dalece, że po paru latach, biorąca udział w projekcie szefowa Centrum Wolontariatu z Gdańska wyszła za mąż za wicedyrektora NICVA i zamieszkała w Belfaście.

Odpowiedzialny za realizację tego sieciowego projektu był ośrodek gdański (Fundacja RC), a koordynatorką została Ala Zajączkowska, wybrana w konkursie spośród 7 osób. W komisji konkursowej, która obradowała w Gdańsku, zasiadli szefowie wszystkich ośrodków. Ala przez następne 11 lat była jednym z podstawowych pracowników, a ostatnie 3 lata wicedyrektorem Fundacji RC i jeszcze 3-krotnie powierzyliśmy jej koordynację projektów sieciowych. To było bardzo ważne, dobre i ciekawe przedsięwzięcie dla całej Sieci.

64

PODPISANIE PIERWSZEGO POROZUMIENIA

ANDRZEJ JUROS, LUBELSKI OŚRODEK SAMOPOMOCY

Był to okres sprawdzania się poszczególnych organizacji w swojej roli służebnej wobec innych stowarzyszeń i fundacji. Regionalne Ośrodki Wsparcia były rozpoznawalnym elementem sektora. Zarówno wśród organizacji, jak i w relacjach z administracją cieszyły się dużym uznaniem. Jednocześnie był to dla nas trudny czas, kończył się program PHARE SED 022, przyszłość nie była zbyt klarowna, jeśli chodzi o finansowanie zadań. W sytuacji utraty partnerskich relacji z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, naturalne stawało się większe zintegrowanie działań i wspólne poszukiwanie rozwiązań. Jednym z cenniejszych osiągnięć była wspólna decyzja o kontynuowaniu misji służenia sektorowi w dotychczasowej formule działania. Chociaż istniały obawy o zmniejszenie autonomii poszczególnych ośrodków, to jednak przeważała solidarność i poczucie odpowiedzialności za losy sektora pozarządowego. Lubelski Ośrodek Samopomocy podjął się roli organizacyjnej. Prawnicy LOS-u przygotowali wstępny kształt umowy o współdziałaniu, który stał się przedmiotem dyskusji pomiędzy ośrodkami. Kilka spotkań poświęcono pracom nad umową, która *de facto* była statutem nowej organizacji. Został opracowany regulamin Rady Programowej, zasady działania sekretariatu sieci. Prace te przyczyniły się również do dyskusji wewnątrz poszczególnych ośrodków, często-kroć zmuszających do pogłębienia refleksji nad własną misją i tożsamością. Pomimo rozbieżności w kwestiach organizacyjnych, wola współdziałania przeważała i – jak pokazały następne lata – taka formuła pozwoliła ukształtować silną organizację ogólnopolską.

Do uroczystego podpisania umowy doszło w Lublinie, 22 listopada 1996 roku.

W tamtym okresie cieszyło nas współdziałanie, odkrywanie nowych możliwości, sukcesy organizacyjne. Przede wszystkim jednak kontakty i praca organiczna z małymi, ale bardzo ciekawymi organizacjami porozrzuconymi po całym kraju. Dzielenie się tymi doświadczeniami nas wzmacniało, a sukcesy organizacji, którym pomagaliśmy, były naszymi sukcesami.

Oceniając dalsze losy Sieci, należy wyraźnie powiedzieć, że podpisanie umowy było decydujące dla dalszych sukcesów negocjacyjnych zarówno z administracją rządową, jak i partnerami zagranicznymi. Programy, które od tego momentu Sieć i jej ośrodki zrealizowały były innowacyjne nie tylko w kraju, ale i w Europie Środkowej. Sieć w sposób znaczący wpisała się w proces reform roku 1999.

Powiększanie się Sieci i jej formalizacja są dowodem na słuszność tamtych decyzji sprzed 10 lat. Świadczą o wzroście tożsamości wewnętrznej, ale także o ożywczej otwartości na nowe organizacje. Warto jednak stale pamiętać i troszczyć się o wzajemne zaufanie, autonomię ośrodków, innowacyjność działań oraz podnoszenie kompetencji w służbie zwłaszcza najmniejszym organizacjom i inicjatywom społecznym, które są solą społeczeństwa obywatelskiego. Równowaga między standaryzacją i profesjonalizowaniem a postawą służebną i solidarnością jest warunkiem otwartości na wspólne dobro.

PIERWSZE ROZSZERZENIE SIECI

WALDEMAR WEIHS, STOWARZYSZENIE „JOWISZ”

Moje wspomnienia dotyczące Splotu sięgają połowy lat 90. Wtedy w środowisku organizacji pozarządowych rozpoczęły się pierwsze ruchy, zmierzające do powstania ośrodków wsparcia w różnych regionach Polski.

Wraz z moim Stowarzyszeniem byłem dość aktywny na Dolnym Śląsku. Prowadziłem punkt konsultacyjny FIP dla organizacji pozarządowych. W 1996 roku zorganizowaliśmy lokalne Forum Inicjatyw Pozarządowych – co ważne – w zasadzie bez pieniędzy. Było nas widać i było o nas słyhać. Może dlatego właśnie zauważył nas poznański WCIWOP – jeden z pierwszych Regionalnych Ośrodków Wsparcia. W tym czasie, działające w 5 regionach Polski ROW-y, podjęły decyzję, aby zaprosić do współpracy inne organizacje. WCIWOP zaprosił m.in. nas. Zaczęliśmy się regularnie, co 3 miesiące, spotykać. Jeździliśmy w różne regiony Polski, poznawaliśmy nowe ośrodki, standardy ich pracy, wypracowywaliśmy strategię rozwoju Sieci. To były niezwykle ciekawe spotkania. Włączanie nowych ośrodków było długim procesem. Przyjętych miało być tylko 5, ale w pracach uczestniczyło więcej organizacji. Niektóre nie decydowały się na przyłączenie, ponieważ nie zgadzały się ze standardami. A one rzeczywiście wymagały zmian w organizacjach, zaangażowania nowych ludzi itd. Dla mnie dość dużym problemem było np. to, że ośrodek wsparcia miał być samodzielną organizacją. My mieliśmy tylko pomóc mu powstać. Po co nowa organizacja – pytałem – skoro ludzie w województwie już wiedzą, że – oprócz tego, że zajmujemy się uzależnieniami – prowadzimy też wsparcie dla organizacji. Jesteśmy znani, potrafimy budować zespoły. W końcu jednak się z tym pogodziłem. Ważniejsze było powstanie ośrodka. Do sieci zostaliśmy przyjęci w styczniu 2000 roku.

66

Z perspektywy czasu uważam, że liderzy tych 5 pierwszych ośrodków wykazali się wielką mądrością, podejmując decyzję o poszerzeniu Sieci. Otworzyli się na zmiany. To była prawdziwa rewolucja, nowa jakość, Sieć się w zasadzie podwoiła.

Jeszcze w trakcie naszych spotkań, już powoli zaczął się budować zespół nowego ośrodka. W ciągu 2 lat zaprosiłem do współpracy 5 osób. Ostatnią z nich był Marcin Sobaszek, który został pierwszym dyrektorem Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (RCWIP). Do niego dołączył Łukasz Domagała, Zenon Matuszko i tak się już potoczyło. Obecnie moje związki z RCWIP są trochę luźniejsze, ale podczas ostatniego planowania strategicznego ośrodka, poczułem swego rodzaju dumę. Zobaczyłem dużą gromadę fantastycznych ludzi, otwartych na uczenie się. Po prostu świetny zespół. Cieszę się, że ten ośrodek powstał i tak pięknie się rozwija.

[notowała Magda Dobranowska-Wittels]

JERZY BOCZOŃ, FUNDACJA RC

W procesie tworzeniu Sieci Centrów Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot przez pierwsze 3 lata pracowaliśmy, opierając się na prostych, wspólnych wartościach i podstawowych formach działania. Głównie skupialiśmy się na wspieraniu rozwoju inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych w Polsce. Tak szeroko postawiony problem wymagał zdefiniowania, co rozumiemy pod pojęciem: inicjatywa obywatelska lub organizacja pozarządowa oraz jakiego rodzaju wsparcia one potrzebują, aby skutecznie się rozwijać. Pewne standardy zostały określone przez Program PHARE-022, jednak prawdziwa refleksja nad tym, co oznacza pojęcie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych w Sieci Splot rozpoczęła się, kiedy zaczęły do nas pukać inne organizacje, chcąc zostać członkami. Musieliśmy podjąć ważną decyzję: czy pozostajemy strukturą „zamkniętą” i nie dopuszczamy innych, czy też „otwartą”, przyjmującą nowych członków? Postanowiliśmy rozpocząć prace nad nową formułą, która umożliwi poszerzenie Splotu o nowych partnerów. Definiowanie minimalnych standardów dla członków Splotu trwało prawie 2 lata. Po tym czasie rozpoczęliśmy dialog z nowymi, potencjalnymi partnerami, dysponując już konkretną propozycją. Cały proces zakończyliśmy w 1999 roku, przyjęciem 5 nowych organizacji. Z perspektywy czasu myślę, że gdybyśmy nie otworzyli się na nowych partnerów, to nasza skuteczność oddziaływania w Polsce cały czas by malała. A potencjalni członkowie po pewnym czasie utworzyliby nową sieć, konkurencyjną do naszej.

PIERWSZE WYKLUCZENIE Z SIECI

JERZY BOCZOŃ

Jednym z najtrudniejszych momentów w dotychczasowej historii Sieci Splot było wykluczenie jednego z ośrodków, który w sposób długotrwały i jednoznaczny nie spełniał przyjętych standardów pracy. Zanim jednak Komisja Standaryzacyjna zarekomendowała Radzie Splotu takie rozwiązanie, zarówno zarząd, jak i sama Komisja podejmowały liczne inicjatywy, mające doprowadzić do poprawy sytuacji w ośrodku. Po ok. 2 latach „zabiegania” o przywrócenie w ośrodku pracy zgodnej ze standardami, Rada (ówczesne walne), najpierw czasowo, a następnie ostatecznie wykluczyła ośrodek w Poznaniu z członkostwa w Sieci Splot. Ta trudna i przykra sytuacja (w końcu byliśmy zaprzyjaźnieni), nauczyła nas wyciągania konsekwencji w sytuacjach „niesubordynacji” ośrodków i pozwoliła wypracować szczegółową procedurę takiego postępowania.

REJESTRACJA ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ

ŁUKASZ DOMAGAŁA
REGIONALNE CENTRUM WSPIERANIA INICJATYW POZARZĄDOWYCH

Dyskusja, dotycząca rejestracji przez ośrodki Sieci Splot związku stowarzyszeń, rozpoczęła się na spotkaniu Rady Programowej w styczniu 2001 r. Dobrze to pamiętam, bo właśnie na tym spotkaniu debiutowałem w nowej roli – sekretarza Sieci. Mimo braku rejestracji, Sieć była już sformalizowaną strukturą: działała na podstawie podpisanej przez wszystkie ośrodki umowy (posłużyła później do stworzenia statutu), spotkanie przedstawicieli ośrodków było pewnego rodzaju formą walnego zgromadzenia członków – nazywanego Radą Programową. Spośród Rady wybierano prezydium, pełniące rolę zarządu. Chociaż więc struktury już istniały, decyzji o zarejestrowaniu związku stowarzyszeń towarzyszyły różne obawy, jak na przykład, że ten nowy byt prawny „zacznie żyć własnym życiem”, będzie kosztowny, zmienią się relacje między ośrodkami tak, jak zmieniają się relacje między ludźmi, kiedy z narzeczeństwa postanawiają przejść w związek małżeński. Najbardziej ośrodki bały się stworzenia pewnego rodzaju centrum – „warszawskiej czapy”. Ostatecznie, mimo różnych wątpliwości, po wielu dyskusjach, postanowiono jednak założyć zarejestrowaną sądowo federację, co miało być kolejnym naturalnym etapem rozwoju sieci. Ośrodki liczyły, że stworzy to szansę do jeszcze ściślejszej współpracy w ogólnopolskich działaniach. Założycielskie walne zebranie odbyło się w maju 2002 roku w Tykocinie.

Była to decyzja podjęta we właściwym momencie. W chwili jej podejmowania w codziennej pracy ośrodków niewiele się zmieniło, była to tylko ogromna zmiana dla budowanego wówczas sekretariatu Sieci Splot. Natomiast z perspektywy czasu, powstanie związku stowarzyszeń pozwoliło rozwijać się Sieci. Dzięki wieloletniej współpracy, budowaniu zaufania i dzieleniu się doświadczeniami, ludzie tworzący Splot nie przegapili ważnego momentu i wykorzystali szanse rozwoju. Te doświadczenia pomogły w animowaniu i wspieraniu procesu federalizacji w całej Polsce, bliska współpraca Sieci Splot i Stowarzyszenia na rzecz FIP odegrała w nim ogromną rolę.

EURO – NGO

EURO-NGO jest Programem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanym przez Splot od początku 2003 roku. Program ma pomóc w tworzeniu warunków dla sprawnego funkcjonowania organizacji pozarządowych po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej – przede wszystkim poprzez pomoc w przygotowaniu ich przedstawicieli do absorpcji środków unijnych. Program EURO-NGO służy polepszaniu dostępu organizacji pozarządowych oraz innych obywatelskich i lokalnych inicjatyw do finansowania ze źródeł europejskich. Skala takich inicjatyw, będących odpowiedzią na realne, oddolne potrzeby obywateli, gwałtownie wzrosła po akcesji i może zapewnić efektywne i sensowne wykorzystanie funduszy unijnych.

Od 2004 roku zespoły specjalistów (po 4 – 14 osób w każdym województwie) przygotowują liderów lokalnych organizacji, z uwzględnieniem terenów wsi i małych miast, do efektywnego wykorzystywania środków UE. Działania specjalistów są prowadzone poprzez grupy wojewódzkie, koordynowane przez ośrodki z poszczególnych województw. Ogólne założenia Programu grupy wojewódzkie dopasowują do potrzeb lokalnych organizacji.

W ramach Programu powstał ogólnodostępny system informowania i doradztwa o zasadach i mechanizmach funkcjonowania funduszy unijnych dla liderów inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych. Specjaliści prowadzą stacjonarne i telefoniczne dyżury poradnicze, organizują spotkania informacyjne i szkolenia, mające na celu podniesienie poziomu wiedzy teoretycznej i praktycznych umiejętności liderów organizacji pozarządowych w zakresie wykorzystania funduszy europejskich.

70

W realizacji Programu specjaliści EURO-NGO wspomagani są przez koordynatorów wojewódzkich (regionalne ośrodki Sieci Splot) oraz Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych.

PIERWSZE OŚRODKI STAJĄ SIĘ ROSZEFS – ami

ANNA ŻELAZOWSKA

w 2005 r., jako członek zarządu Splot, odpowiedzialna była za projekt ROSZEFS

Pierwsza edycja programu Regionalnych Ośrodków Szkoleniowych Europejskiego Funduszu Społecznego [ROSZEFS] rozpoczęła się w 2005 r. Wówczas do projektu przystąpiło 6 ośrodków Splotu. Była to ich indywidualna decyzja – Sieć niczego nie sugerowała. W 2006 roku, na podstawie doświadczeń zebranych przez te ośrodki, przyjęliśmy zasadę sieciową – wszystkie ośrodki starają się o ROSZEFS. I rzeczywiście tak było. W tym roku 9 regionalnych ośrodków Sieci Splot – w Gdańsku, Rybniku, Koszalinie, Łodzi, Lesznie, Wałbrzychu, Warszawie, Lublinie i Elblągu – ma status CRL – ROSZEFS.

Po pierwszym roku realizacji ROSZEFS ośrodki zgodnie uznały, że jest to dla nich priorytetowy i prestiżowy projekt, ponieważ wspiera prowadzone dotychczas działania, a także oferuje wielopłaszczyznową pomoc dla organizacji pozarządowych i instytucji z nimi współpracujących. Ponadto daje możliwość wieloletniego prowadzenia działań oraz wpisuje ośrodek w system wdrażania funduszy strukturalnych.

Dzięki udziałowi w projekcie ośrodki regionalne są coraz lepiej rozpoznawalne, zarówno wśród partnerów lokalnych, jak i przez administrację centralną. Sieć Splot umacnia swój wizerunek organizacji silnej i kompetentnej – eksperta w sprawach dotyczących EFS-u. Staliśmy się partnerem dla Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Udział w tym projekcie to duży sukces ośrodków i Sieci, ale też duże wyzwanie, aby umieć wykorzystać możliwości, jakie daje ROSZEFS do kompleksowego wspierania organizacji i ich partnerów w regionach.

Sieć Splot sponsorowali: Academy for Educational Development z funduszy Amerykańskiej Agencji Rozwoju Międzynarodowego (USAID), Centrum Informacji Europejskiej, Ford Foundation, Fundacja im. S. Batorego, Charles Stewart Mott Foundation, Phare Demokracja, Phare Dialog Społeczny, Phare Inicjatywy Proeuropejskie, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Rockefeller Brothers Fund, Sasakawa Peace Foundation, Umbrella Project, urzędy wojewódzkie i marszałkowskie, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, EQUAL, EFS, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

73

eng+rus.ver.

THE NETWORK OF INFORMATION AND SUPPORT FOR NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS SPLIT

Szpitalna str. 5/5., 00-031 Warsaw
ph. (+48 22) 828 91 28, fax: (+48 22) 828 91 29
e-mail: splot@splot.ngo.pl
www.splot.ngo.pl

Our mission is to support building the citizen society,
and the non-governmental organisations and other social
initiative are the integral part of it.

The Network of Information and Support for Non-Governmental Organizations Splot was founded by 6 organisations in 1994, as a result of the cooperation agreement. Since February 2003 network is formally registered.

Our purpose is to increase the non-governmental organizations abilities of management and long term activities, development of the partnership between state and municipal institutions and non-governmental organizations, popularization of the knowledge about NGOs.

The local centres of information and counselling work mainly in their regions. Local societies are the ones where SLOT network throughout united organizations supports social initiatives.

Base of our work is education, after working out system of helping forms – collecting and distributing information, counselling and consulting, organizing the scholarships – we train people involved in social life. We organize our standard service locally.

Our offices are in Białystok, Elbląg, Gdańsk, Jelenia Góra, Rybnik, Koszalin, Leszno, Poznań, Lublin, Łódź, Słupsk, Wałbrzych, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra, Olsztyn.

All offices are equipped in computers and permanent Internet connection. In our libraries you can find publications about NGOs. Our personnel is qualified and experienced both guides and trainers. Each organization can use these sources.

Since the beginning the Network of Information and Support for Non-Governmental Organizations Splot, as an informal agreement of organisations realised projects. They referred mainly formation local information networks, increasing knowledge in management of the non-governmental organisation, integration of the NGO sector, formation of NGO trade and local federations, introduction rules of cooperation non-governmental and state institutions, and local institutions, doing research and analyzing the NGOs sector, incorporate non-governmental sector into the process of integration with the European Union.

We have taken part in establishing: Volunteer Centers, Local Funds (together with the Academy for the Development of Philanthropy), a network of Citizen Advice Bureaus (together with the Union of Citizen Advice Bureaus) and Local Activity Centers.

СЕТЬ ПОДДЕРЖКИ НЕПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ SPLOT (СПЛЕТЕНИЕ)

Splot – это сплетение людей, идей, действий, направленных на создание гражданского общества.

Сеть Поддержки неправительственных организаций Splot – это Общепольская организация, основанная в 1994 году, Союз независимых организаций по поддержке НКО в Польше.

В настоящее время членами Сети Splot являются ресурсные центры в следующих городах Польши: Белостоке, Эльблонге, Гданьске, Зеленой Гуре, Кошалине, Лешне, Люблине, Лодзи, Ольштыне, Познаню, Рыбнике, Слупске, Валбжихе, Варшаве, Вроцлаве, Кракове, Ополе, Жешове.

Наша миссия – это развитие гражданского общества, интегральным элементом которого являются неправительственные организации и другие общественные инициативы.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ:

Мы предоставляем поддержку путем:

- проведения обучения для общественных организаций: 820 семинара за последние 3 года, около 30 000 советов и консультаций с 2001 года, ок. 70 в месяц,
- представители Сети участвуют в разработке стратегий развития местных сообществ: для 35 районных советов. За последние два года было сконсультировано в общей сложности около 120 программ по сотрудничеству органов местного самоуправления с неправительственными организациями,
- объединение Klon/Jawog, являясь членом Сети Splot, создает портал НПО www.ngo.pl для 3 сектора в Польше.

ФАКТЫ:

В настоящее время в наших организациях работает ок. 100 человек,

Мы сотрудничаем с ок. 200 волонтерами,

Средний бюджет Сети Splot составляет приблизительно 2 000 000 злотых.

НАШИ РАБОТНИКИ:

- 28 тренеров, имеющих сертификат Школы тренеров НПО STOP или Национального Центра Обучения по Европейскому Социальному фонду (KOSzEFS),
- 25 специалистов по консультациям,
- 12 экспертов в области: сотрудничества с органами самоуправления, фандрайзинга, создания и определения стандартов, оценки развития организации, создания фондов местного развития и центров локальной активности.

Сеть реализует следующие проекты:

- Евро – НПО,
- Имеешь голос, – имеешь выбор. Мониторинг предвыборных обещаний,
- EQAUL – социальная экономика,
- Партнерство для третьего сектора,
- Финансовая стабилизация Сети Splot,
- Добрые практики.

Redakcja i korekta:
Magda Dobranowska-Wittels

Wydawca:
Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot
ul. Szpitalna str. 5/5, 00 – 031 Warszawa
tel.: (022) 828 91 28,
fax: (022) 828 91 29
e-mail: splot@splot.ngo.pl
www.splot.ngo.pl

© Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych Splot, Warszawa 2006

ISBN 83 - 921003-0-1

CIO: Marcin Dadel, Marcin Jagodziński, Tomasz Keler, Marta Makuch, Helena Matul, Urszula Papoń, Agnieszka Wilczak **CRIS:** Sabina Benisz, Iwona Burda, Gabriela Chromik, Izabella Kaznowska, Justyna Koczy, Lech Kowalski, Krystyna Kryszewska, Justyna Kubala, Michał Kubisz, Sonia Lenarczyk, Piotr Masłowski, Grażyna Mnich, Krystyna Pawleta, Janusz Piechoczek, Bogusław Przeczek, Anna Skiba, Arkadiusz Skowron, Ewa Smaluch, Urszula Sperling, Piotr Stofy, Dawid Topol, Marek Wystyrk, Kinga Zglinicka **BORIS:** Magdalena Gołębiowska, Barbara Hermak, Paweł Jordan, Piotr Komosa, Elżbieta Kowalczyk, Katarzyna Kozłowska, Magdalena Krajewska, Joanna Krasnodębska, Marta Lasocka, Joanna Marszał, Dorota Pieńkowska, Andrzej Pietrucha, Karolina Sadowska, Katarzyna Sekutowicz, Zbigniew Wejcman, Andrzej Zadrożny, Anna Żak **ESWIP:** Bielawski Maciej, Błaszczak Justyna, Borosiewicz Marta, Chomka Małgorzata, Demkowicz-Dobrzańska Dorota, Engel Beata, Falej Monika, Franciuk Tomek, Garbarska Anna, Głuszek Bartłomiej, Gojto Anna, Gojto Dorota, Hajdukonis Elżbieta, Ignatowicz Dariusz, Jachimowicz Arkadiusz, Kamińska Elżbieta, Kraśkiewicz Anna, Krehein Marta, Kulasiewicz Paweł, Kurpiewska Anna, Maruszczak Kinga, Narojek Danuta, Nicewicz Ewa, Piotrkowska Małgorzata, Prokopowicz Patryk, Prokopowicz Tomasz, Pszczółkowski Marcin, Sokotowska Elena, Sójka Wojciech, Staniszevska Janina, Strumiński Jakub, Szuba Dagmara, Żebrowska Barbara, Żondłowska Joanna **KCWIS:** Chrebor Joanna, Cieślińska Monika, Cieśliński Łukasz, Felisiak Izabela, Kamińska Wiesława, Magryta-Urban Anna, Maliszewska Iwona, Marczak Agnieszka, Mauer Anna, Okułowicz Piotr, Rzeszotarska Agata, Sobolewski Tomasz, Sumińska Monika, Szagda Agata, Szymonowicz Andrzej, Śliwa Magdalena, Śliwka Kamila, Walo Hanna, Wilantewicz Ewelina **KLON:** Ewa Albińska, Katarzyna Bartosik, Magda Bogdaniuk, Małgorzata Borowska, Monika Chrzczonowicz, Marcin Dadel, Iza Dembicka, Magda Dobranowska-Wittels, Marcin Drażkiewicz, Jerzy Uri Filipowicz, Alina Gałązka, Piotr Gliński, Marta Gumkowska, Jan Herbst, Kamila Jarmotowska, Robert Kawka, Ewa Kolankiewicz, Lena Kosowska, Grzegorz Kowalczyk, Rafał Kowalski, Renata Koźlicka, Ula Krasnodębska-Maciuta, Aneta Krawczyk, Beata Kwiatkowska, Grzegorz Laszuk, Wojtek Lipiński, Agnieszka Mazur-Barańska, Renata Niecikowska, Piotr Plenik, Krysia Prostak, Joanna Pucek-Śliwińska, Radek Skiba, Justyna Szołajska, Milena Studniarek, Darek Suchojad, Mariusz Świerczyński, Maciej Tomaszewski, Janek Topiński, Marek Tuszyński, Katarzyna Wężyk, Magda Węgrzecka, Jan Jakub Wygnański, Michał Zinówko **LOS:** Anna Batory, Agnieszka Bugała, Anna Chlebowska, Wojciech Czeronko, Agata Czwórnoś, Agnieszka Ćwierz, Monika Dominik, Magdalena Fiuta, Marcin Giza, Jolanta Grzechnik, Sebastian Ignaszczak, Monika Jarczyk, Andrzej Juros, Zygmunt Klimczuk, Teresa Koguc, Izabela Kozik, Beata Kucia-Guściora, Beata Łoś, Anna Maciąg-Pazik, Katarzyna Oszust, Cezary Pachot, Ewa Paszkiewicz, Bogdan Rożnowski, Anna Sadowska, Sławomir Skwarek, Małgorzata Supryniewicz, Ewa Szczepańska, Piotr Szostak, Katarzyna Tabuła, Małgorzata Widomska, Anna Wojciechowska-Wdowska, Agnieszka Wojnar, Dariusz Wolanin, Dorota Wójcicka, Bożena Żurek **OPUS:** Kasia Adamczewska, Sławomir Balcerak, Helena Bobin, Katarzyna Bramowska, Romana Cywińska, Przemek Dąbrowski, Monika Dolacińska, Justyna Druch, Asia Galewicz, Magdalena Gawrońska, Wioletta Gawrońska, Katarzyna Glydziak, Malwina Graczykowska, Tomasz Jarmakowski, Marcin Jaworski, Anna Komisarczyk, Marta Kosińska, Piotrek Kowalski, Izabela Kozłowska, Piotr Kozłowski, Ewa Krawczyk, Krężel Przemysław, Wioleta Kujawa, Marcin Kupiecki, Magdalena Łyska, Kamil Mańka, Nadina Milewska, Piotrek Musiał, Jahanna Nicolaidese, Agnieszka Orzechowska, Katarzyna Osiborska, Monika Pabijańska, Piotr Pakowski, Piotr Płoszaj, Łukasz Prykowski, Dorota Prymek, Bogusława Rybicka, Beata Rządzińska, Jessica Sanchez, Krzysztof Smug, Małgorzata Stępień-Dudek, Anna Studzińska, Paulina Śliwińska, Beata Talarowska, Przemek Urban, Łukasz Waszak, Tomasz Waszak, Jolanta Woźnicka; Anna Wójcik, Sylwia Wyrwicka, Ales Zaleuski, Sylwia Zbucka, Kinga Zglinicka **OWOP:** Halina Błaszczak, Sylwia Borowczyk, Jarosław Budnik, Joanna Dolecka, Ewa Jasińska, Katarzyna Karpowicz, Katarzyna Kruszewska, Magdalena Kun-Buczko, Krzysztof Leończuk, Katarzyna Łotowska, Dorota Łuksza, Anna Nowakowska, Wioletta Olesiuk, Anna Pawłowska, Karolina Poczykowska, Barbara Szczerbińska, Zbigniew Tochwin, Iwona Zaborowska. **PISOP:** Lidia Bojek, Karolina Budzińska, Emilia Ciesielska, Magdalena Ciesielska, Małgorzata Filar, Krzysztof Frąckowiak, Agnieszka Gałka, Ewa Gałka, Marek Głowski, Rafał Jaworski, Anna Juszczyk, Robert Juszczyk, Alicja Kaczmarek, Dariusz Kalinowski, Monika Katek, Monika Katarzyńska, Marta Kicińska, Joanna Kiekiewicz, Małgorzata Kikiewicz, Anna Paulina Kozłowska, Michał Kruszyński, Joanna Lisowska, Paweł Łuczak, Adam Maciejewski, Arek Maćkowiak, Grzegorz Matczuk, Tomasz Mika, Marta Pietaszewska, Magda Piwońska, Natalia Płaczek, Dagmara Prochowska, Joanna Radońska, Monika Rosińska, Magdalena Roth, Justyna Schaefer, Alina Stachowiak, Joanna Stóżyńska, Remigiusz Szmaja, Romek Ślusarczyk, Dorota Świerblewska, Aleksandra Turkiewicz-Olejniczak, Damian Witkowski, Marek Wojciechowski, Piotr Zawodni, Katarzyna Żakowska **RC:** Jurek Adamski, Artur Bändeński, Kasia Bełczowska-Pagel, Jerzy Boczoń, Dorota Ceynowa, Izabela Chrobak, Ewa Danielewicz, Ala Dawidowska, Jacek Ejsmont, Janusz Erenc, Janusz Gałęziak, Anna Gerega, Agnieszka Grafińska, Mateusz Hoppe, Ela Idzkowska, Kasia Jakacka, Krysia Jereczek, Bogdan Kantor, Marek Karło, Beata Klein, Małgosia Komatowicz, Kasia Kowalska, Krzysztof Kowalski, Ula Krojce, Monika Łosowska, Ania Łukowiak, Agnieszka Małeczka-Jaęta, Irena Marynowska, Agnieszka Meller, Małgosia Miczko, Marta Mroczek, Iwona Musielska, Piotr Neubauer, Marcin Opinc, Patrycja Osińska, Jacek Paluch, Piotr Pawliszcze, Monika Plona, Adam Połomski, Iwona Puławska, Waldemar Rose, Monika Rusajczyk, Andrzej Schneider, Agnieszka Siebert, Małgorzata Stoma, Robert Szady, Joanna Szewczyk, Antoni Szymański, Barbara Średniawa, Grzegorz Średniawa, Witek Toczyński, Ewa Zabłocka-Krasowska, Anna Zajączkowska, Ala Zajączkowska **RCWIP:** Radosław Bednarski, Anna Borek, Agnieszka Czuryto, Damian Dec, Łukasz Domagała, Karolina Furmańska, Krzysztof Gajewski, Mirosława Hamera, Yuriy Krasnik, Karolina Małag, Małgorzata Malec, Zenon Matuszko, Roman Piasecki, Karolina Pomian, Grzegorz Rutkowski, Bogusława Ufanowicz-Pecherzyk, Waldemar Weihs **BIURO SPLOTU:** Lena Chotkiewicz, Łukasz Domagała, Rafał Klepacz, Joanna Księżopolska, Karolina Mielička, Katarzyna Olszewska, Mariola Onisk, Aneta Sarna, Monika Smolarczyk, Maciej Szkatuła **CZŁONKOWIE ZARZĄDU:** Jerzy Boczoń, Marcin Dadel, Łukasz Domagała, Ewa Gałka, Marta Gumkowska, Arkadiusz Jachimowicz, Przemek Krężel, Katarzyna Łotowska, Łukasz Waszak, Zbigniew Wejcman, Anna Żelazowska-Kosiorek

**76 stron o Splocie
ludzi, pomysłów, działań***

Sieć

Splot

*10 lat sieci Splot

CIO: Marcin Dadel, Marcin Jagodziński, Tomasz Keler, Marta Makuch, Helena Matul, Urszula Papoń, Agnieszka Wilczak **CRIS:** Sabina Benisz, Iwona Burda, Gabriela Chromik, Izabella Kaznowska, Justyna Koczy, Lech Kowalski, Krystyna Kryszewska, Justyna Kubala, Michał Kubisz, Sonia Lenarczyk, Piotr Mastowski, Grażyna Mnich, Krystyna Pawleta, Janusz Piechoczek, Bogusław Przeczek, Anna Skiba, Arkadiusz Skowron, Ewa Smaluch, Urszula Sperling, Piotr Stofy, Dawid Topol, Marek Wystyrk, Kinga Zglinicka

BORIS: Magdalena Gołębiowska, Barbara Hermak, Paweł Jordan, Piotr Komosa, Elżbieta Kowalczyk, Katarzyna Kozłowska, Magdalena Krajewska, Joanna Krasnodębska, Marta Lasocka, Joanna Marszał, Dorota Pieńkowska, Andrzej Pietrucha, Karolina Sadowska, Katarzyna Sekutowicz, Zbigniew Wejcman, Andrzej Zadrozny, Anna Żak **ESWIP:** Bielawski Maciej, Błaszczuk Justyna, Borosiewicz Marta, Chomka Małgorzata, Demkowicz-Dobrzańska Dorota, Engel Beata, Falej Monika, Franciuk Tomek, Garbarska Anna, Głuszek Bartłomiej, Gojto Anna, Gojto Dorota, Hajdukonis Elżbieta, Ignatowicz Dariusz, Jachimowicz Arkadiusz, Kamińska Elżbieta, Kraśkiewicz Anna, Krehein Marta, Kulasiewicz Paweł, Kurpiewska Anna, Maruszczak Kinga, Narojek Danuta, Nicewicz Ewa, Piotrzowska Małgorzata, Prokopowicz Patryk, Prokopowicz Tomasz, Pszczółkowski Marcin, Sokółowska Elena, Sójka Wojciech, Staniszevska Janina, Strumiński Jakub, Szuba Dagmara, Żebrowska Barbara, Żondowska Joanna **KCWIS:** Chrebor Joanna, Cieślińska Monika, Cieśliński Łukasz, Felisiak Izabela, Kawińska Wiesława, Magryta-Urban Anna, Maliszewska Iwona, Marczak Agnieszka, Mauer Anna, Okułowicz Piotr, Rzeszotarska Agata, Sobolewski Tomasz, Sumińska Monika, Szagda Agata, Szymonowicz Andrzej, Śliwa Magdalena, Śliwa Kamila, Walo Hanna, Wilantowicz Ewelina **KLON:** Ewa Albińska, Katarzyna Bartosik, Magda Bogdaniuk, Małgorzata Borowska, Monika Chrzczonowicz, Marcin Dadel, Iza Dembicka, Magda Dobranowska-Wittels, Marcin Drązkiewicz, Jerzy Uri Filipowicz, Alina Gałązka, Marta Gumkowska, Jan Herbst, Kamila Jarmotowska, Robert Kawka, Ewa Kolankiewicz, Lena Kosowska, Grzegorz Kowalczyk, Rafał Kowalski, Renata Koźlicka, Ula Krasnodębska-Maciuta, Aneta Krawczyk, Beata Kwiatkowska, Grzegorz Laszuk, Wojtek Lipiński, Agnieszka Mazur-Baranska, Renata Niecikowska, Piotr Plenik, Krysia Prostack, Joanna Pucek-Śliwińska, Radek Skiba, Justyna Szołajska, Milena Studniarek, Darek Suchojad, Mariusz Świerczyński, Tomek Tomaszewski, Janek Topiński, Marek Tuszyński, Katarzyna Wężyk, Magda Węgrzecka, Jan Jakub Wygnański, Michał Zinówko **LOS:** Anna Batory, Agnieszka Bugała, Anna Chlebowska, Wojciech Czeronko, Agata Czwrónóg, Agnieszka Ćwier, Monika Dominik, Magdalena Fiuta, Marcin Giza, Jolanta Grzechnik, Sebastian Ignaszczak, Monika Jarczyk, Andrzej Juro, Zygmont Klimczuk, Teresa Koguc, Izabela Kozik, Beata Kucia-Guściora, Beata Łoś, Anna Maciąg-Pazik, Katarzyna Oszust, Cezary Pachot, Ewa Paszkiewicz, Bogdan Rożnowski, Anna Sadowska, Sławomir Skwarek, Małgorzata Suprynowicz, Ewa Szczepańska, Piotr Szostak, Katarzyna Tabuła, Małgorzata Widomska, Anna Wojciechowska-Wdowska, Agnieszka Wojnarska, Dariusz Wolanin, Dorota Wójcicka, Bożena Żurek **OPUS:** Kasia Adamczewska, Sławomir Balcerak, Helena Bobin, Katarzyna Bramowska, Romana Cywińska, Przemek Dąbrowski, Monika Dolacińska, Justyna Druch, Asia Galewicz, Magdalena Gawrońska, Wioletta Gawrońska, Katarzyna Głydział, Malwina Graczykowska, Tomasz Jarmakowski, Marcin Jaworski, Anna Komisarzyk, Marta Kosińska, Piotrek Kowalski, Piotr Kozłowski, Piotr Kozłowski, Ewa Krawczyk, Kręzel Przemysław, Wioletta Kujawa, Marcin Kupiecki, Magdalena Łyska, Kamil Mańka, Nadina Milewska, Piotrek Musiał, Jahanna Nicolaidis, Agnieszka Orzechowska, Katarzyna Osiborska, Monika Pabijańska, Piotr Pakowski, Piotr Płoszaj, Łukasz Prykowski, Dorota Prymek, Bogusława Rybicka, Beata Rządzińska, Jessica Sanchez, Krzysztof Smug, Małgorzata Stępień-Dudek, Anna Studzińska, Paulina Śliwińska, Beata Talarowska, Przemek Urban, Łukasz Waszak, Tomasz Waszak, Jolanta Woźnicka; Anna Wójcik, Sylwia Wyrwicka, Ales Zaleski, Sylwia Zbucka, Kinga Zglinicka **OWOP:** Halina Błaszczuk, Sylwia Borowczyk, Jarosław Budnik, Joanna Dolecka, Ewa Jasińska, Katarzyna Karpowicz, Katarzyna Kruszewska, Magdalena Kun-Buczko, Krzysztof Leończuk, Katarzyna Łotowska, Dorota Łuksza, Anna Nowakowska, Wioletta Olesiuk, Anna Pawłowska, Karolina Poczykowska, Barbara Szczerbińska, Zbigniew Tochwin, Iwona Zaborowska. **PISOP:** Lidia Bojek, Karolina Budzińska, Emilia Ciesielska, Magdalena Ciesielska, Małgorzata Filar, Krzysztof Frąckowiak, Agnieszka Gałka, Ewa Gałka, Marek Głowski, Rafał Jaworski, Anna Juszczyk, Robert Juszczyk, Alicja Kaczmarek, Dariusz Kalinowski, Monika Kafek, Monika Katarzyńska, Marta Kicińska, Joanna Kiekiewicz, Małgorzata Kikiewicz, Anna Paulina Kozłowska, Michał Kruszyński, Joanna Lisowska, Paweł Luczak, Adam Maciejewski, Arek Maćkowiak, Grzegorz Matczuk, Tomasz Mika, Marta Pietaszewska, Magda Piwońska, Natalia Placzek, Dagmara Prochowska, Joanna Radomska, Monika Rosińska, Magdalena Roth, Justyna Schaefer, Alina Stachowiak, Joanna Stóżyńska, Remigiusz Szmajda, Romek Ślusarczyk, Dorota Świerblewska, Aleksandra Turkiewicz-Olejniczak, Damian Witkowski, Marek Wojciechowski, Piotr Zawodni, Katarzyna Żakowska **RC:** Jurek Adamski, Artur Bandęński, Kasia Belfcowska-Pagel, Jerzy Boczoń, Dorota Ceynowa, Izabela Chrobak, Ewa Danielewicz, Ala Dawidowska, Jacek Ejsmont, Janusz Erenc, Janusz Gałęziak, Anna Gerega, Agnieszka Grafieńska, Mateusz Hoppe, Ela Idźkowska, Kasia Jakacka, Krysia Jereczek, Bogdan Kantor, Marek Karło, Beata Klein, Małgosia Kurnatowicz, Kasia Kowalska, Krzysztof Kowalski, Ula Krojec, Monika Łosowska, Ania Łukowiak, Agnieszka Matecka-Jagła, Irena Marynowska, Agnieszka Meller, Małgosia Miczko, Marta Mroczek, Iwona Musielska, Piotr Neubauer, Marcin Opinc, Patrycja Osińska, Jacek Paluch, Piotr Pawliszcze, Monika Plona, Adam Potomski, Iwona Puławska, Waldemar Rose, Monika Rusajczyk, Andrzej Schneider, Agnieszka Siebert, Małgorzata Stoma, Robert Szady, Joanna Szewczyk, Antoni Szymański, Barbara Średniawa, Grzegorz Średniawa, Witek Toczyski, Ewa Zabłocka-Krasowska, Anna Zajączkowska, Ala Zajączkowska **RCWIP:** Radosław Bednarski, Anna Borek, Agnieszka Czuryto, Damian Dec, Łukasz Domagała, Karolina Furmańska, Krzysztof Gajewski, Mirosława Hamera, Yuriy Krasnik, Karolina Małag, Małgorzata Malec, Zenon Matuszko, Roman Piasecki, Karolina Pomian, Grzegorz Rutkowski, Bogusława Ufanowicz-Pęczczyk, Waldemar Weihs.

